

“เรามุ่งสร้างวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถใช้ทุนและศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่และสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการข้อมูลชุมชนในหลากหลายด้าน ซึ่งถือเป็น “แก่น” และ “กลไก” สำคัญ ในการเอาพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา อันเป็นหนทางเดียวที่จะสามารถพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ภายใต้อัตลักษณ์และตัวตนของชุมชน”

ดวงพร เสงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ลือมแรด เมืองฮอมสุข

ปรียนนท์ ดั่งพุทธิพงศ์

เลขมาตฐานสากลประจำหนังสือ : 978-616-393-012-5

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤศจิกายน 2558

บรรณาธิการอำนวยการ

ดวงพร เองบุญยพันธ์

นรินทร์ ห่วงไธสง

บรรณาธิการ

กฤตพจน พงศ์ศิริประสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

ณัฐยา สาบุง

ปรียนนท์ ดั่งพุทธิพงศ์

ช่างภาพ

กฤตพจน พงศ์ศิริประสิทธิ์

ศิลปกรรม

กฤตพจน พงศ์ศิริประสิทธิ์

ออกแบบปก

อรกุล แก้วพิริชญ์

พิสูจน์อักษร

ปรียนนท์ ดั่งพุทธิพงศ์

ประสานงานการผลิต

ชัชฎาพร ณ บางช้าง

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

โดยสำนักสนับสนุนสุขภาพภาวะชุมชน

อาคารเรียนรัฐสุภาพวะ เลขที่ 99/8

ซอยงามดูพลี แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 02-343-1500

www.thaihealth.or.th, www.punsook.org

www.facebook.com/punsook

ดำเนินการผลิตโดย

หจก. จู๊ช อีพ มีเดีย แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น

7 ซอยรามคำแหง 44 แยก 2 ถนนรามคำแหง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 081-710-0456

คำนำ

รศ.ดร.ชนิษฐา นันทบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กล่าวเอาไว้ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความมั่นใจว่าตัวเองเป็นคนสร้างกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ไม่ได้พึ่งพาความรู้จากหน่วยราชการ หรือความรู้จากองค์กรการศึกษาอื่น ต้องบอกตัวเองว่า เราคือสถาบันที่สร้างความรู้ให้กับคนอื่นได้ ชี้นำสังคมได้ นี่เป็นเหมือนการปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูปให้เห็นโอกาสที่จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นไม่ต้องเป็นผู้ตามอีกต่อไป เป็นการเปลี่ยนนาถกรรมของการเรียนรู้โดยสิ้นเชิง”

สิ่งที่ รศ.ดร.ชนิษฐา กล่าวนั้น เรียกให้กระชับสั้นคือการสร้าง สะสม และใช้องค์ความรู้ภายในพื้นที่ โดยคนในพื้นที่ เพื่อสร้างผลกระทบด้านดีให้เกิดขึ้นภายในชุมชน โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นฐานรากที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นที่มาให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาพภาวะชุมชน (สำนัก 3) ได้เข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศในการสำรวจทุนและศักยภาพ ถอดบทเรียน ตลอดจนสร้างบุคลากรที่มีความสามารถในการนำใช้และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับการสังเคราะห์มาแล้วอย่างดี เพื่อกระจายองค์ความรู้เหล่านั้น สร้างผลกระทบด้านดีให้แก่เพื่อนเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศต่อไป

ที่สุดแล้ว เมื่อท้องถิ่นสามารถสร้างองค์ความรู้ ต่อยอดสู่กระบวนการเรียนรู้ จนสามารถถ่ายทอดได้ ก็ยิ่งทวีความเข้มแข็งให้มากขึ้นไป และเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า จะสามารถสร้างคุณภาพความเป็นอยู่ที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเวลานี้กระบวนการทุกอย่างได้ดำเนินการระยะหนึ่งแล้ว พัฒนาการของพื้นที่แต่ละแห่งได้รับการยืนยันเป็นที่ประจักษ์ว่าสร้างผลกระทบด้านดีในหลากหลายมิติให้กับชุมชนท้องถิ่น

ตำบลล้อมแรดเป็นตำบลกึ่งเมือง ศูนย์กลางของอำเภอเถิน ที่นี้มีก้าวอย่างและพัฒนาการที่น่าสำรวจยิ่ง โดดเด่นด้วยรูปแบบการบริหารจัดการกึ่งเมืองกึ่งชนบท เป็นการผสมานวิถีชีวิตดั้งเดิม เข้ากับโลกสมัยใหม่ที่มีเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อน นับเป็นรูปแบบที่น่าศึกษา ซึ่งต่อจากนี้คือเรื่องราวที่จะขยายความของคำว่า ‘องค์ความรู้’ ของพื้นที่แห่งนี้...

06 Introduction - บทนำ 'ล้อมแรด...เมืองฮอมสุข'

10 Interview – สัมภาษณ์

12 สร้างความเชื่อมั่น ลดความขัดแย้ง ผู้การมีส่วนร่วม

นรินทร์ ห่วงไธสง

รักษาการนายกเทศมนตรีเมืองล้อมแรด

และปลัดเทศบาลเมืองล้อมแรด

16 Management - บริหารจัดการดี อยู่ดีการมีส่วนร่วม

18 หนึ่งในทีมกู้ชีพกู้ภัย

22 กลุ่มจัดการขยะในครัวเรือน

24 Health - สุขภาพดี ตามวิถีล้อมแรด

26 สุขภาพดี ต้องมีส่วนร่วม (กองทุน สปสช.)

30 ชมรมสร้างสุขภาพ

34 รำวงย้อนยุค

36 รำกระบี่ กระบอง

38 Welfare - สวัสดิการดีๆ ที่เราช่วยกันสร้าง

40 สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียง

44 ธนาคารหมู่บ้านล้อมแรด

46 'เพื่อน 2490' ชราอย่างมีคุณภาพ

50 ออมบุญวันละหนึ่งบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน

54 Economy - เศรษฐกิจดี มีความยั่งยืน

56 เกษตรอินทรีย์บ้านเด่นแก้ว

58 จักสานอบ

62 'ลีลากัลยา' ใฝ่รู้บนทางพอเพียง

66 สมุดโทรศัพท์สู่ทางแห่งจักสาน

ล้อมแรด

สารบัญ

- 68 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านอุ้มลอง
- 70 จักสานบ้านดอนทราย
- 72 ไม้กวาดบ้านท่าเม็ก
- 76 Education - การศึกษา ‘วิชาชีวิต’
  - 78 พุทธศาสน์บ้านเวียง
  - 80 สวนรุกขชาติ พงศศาสตร์น่ารู้
  - 82 ศูนย์เด็กเล็กบ้านอุ้มลอง
- 84 Culture - วัฒนธรรมดี...ชีวิตก็ดีตาม
  - 86 ดนตรีเพชรทำนอง
  - 88 ชมรมผู้สูงอายุบ้านเหล่า
- 90 Stay - พักผ่อนหย่อนกาย
  - 92 โฮมสเตย์ดวงกมล
  - 93 โฮมสเตย์บ้านเย็น
  - 94 โฮมสเตย์จิริโรจน์
  - 95 โฮมสเตย์วิทยา
- 96 Where to eat - อาหารการกิน
  - 98 สอมคร้วเมือง
  - 100 ข้าวซอยป่าแดง
  - 102 ก๋วยเตี๋ยวยายสม
  - 104 148 Coffee House
- 106 Sightseeing - เที่ยวชมยามเย็น
  - 108 วัดล้อมแรด
  - 109 วัดเหล่าหลวง
  - 110 บ้านโบราณ
- 112 Contact - ติดต่อ

บทนำ 'ล้อมแรด...เมืองฮอมสุข'

Introduction

ถนนทลโยธิน หรือทางหลวงหมายเลข 1 ทอดตัวผ่าใจกลางตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ในวันหนึ่งมีผู้คนมากมายสัญจรผ่านไปมา เช่นกันก็มีไม่น้อยที่ที่แห่งนี้จะเป็นจุดหมายปลายทาง

เมืองเถินคือประตูสู่ล้านนา ตำบลล้อมแรดเองก็ดูจะเป็นเช่นนั้นด้วย ที่นี่จึงเป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งหนึ่ง หน่วยราชการอย่างที่ว่าการอำเภอเถิน โรงพยาบาลเถิน โรงเรียนเถินวิทยาซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ ล้วนตั้งอยู่ในตำบลล้อมแรด อันเป็นสิ่งซึ่งบ่งบอกถึงความสำคัญของตำบลแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

ตำบลล้อมแรดมีระบบบริหารราชการแบบเทศบาลเมือง โดยเป็นเทศบาลเมือง 1 ใน 3 แห่งของจังหวัดลำปาง โดยเพิ่งได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองล้อมแรดเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2558 ด้วยที่มีจำนวนประชากรมากกว่า 16,000 คน และยังสามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ

เศรษฐกิจของที่นี่ดีเป็นพิเศษ เล่ากันว่า ครั้งหนึ่งในเขตตำบลเคยใช้เงินสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ ด้วยแรงงานที่นี่ไหลไปเป็นแรงงานต่างชาติในดินแดนตะวันออกกลาง ทั้งซาอุดีอาระเบีย ลิเบีย บาห์เรน ยามที่ส่งเงินกลับบ้าน หรือเดินทางกลับมาจะติดเงินสกุลนี้มาที่เถินด้วย ส่วนอาชีพอื่นๆ ของคนที่ก็คละเคล้ากันไป ทั้งข้าราชการ เกษตรกร พนักงานเอกชน รวมไปถึงแรงงานต่างด้าวที่มาแสวงโชคที่นี่

นอกเหนือจากจุดเด่นด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนบริการสาธารณะที่ครบครันแล้ว ที่นี่ยังประกอบไปด้วยกลุ่มองค์กรมากมาย ที่ล้วนช่วยกันเติมเต็มความขาดพร่องที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องขององค์กรสวัสดิการต่างๆ ที่กำเนิดขึ้นเพื่อเยียวยาความไม่เท่าเทียมทั้งหมดทั้งหมดไหนจะเรื่องกลุ่มอาชีพ ตลอดจนกลุ่มคนรักสุขภาพทั้งหลายที่มารวมตัวกันทำกิจกรรม

จุดร่วมอย่างหนึ่งในการพัฒนาของตำบลล้อมแรด แทบทุกด้านจะเชื่อมโยงกับการมี

ส่วนร่วมของพลเมือง ด้วยทีมผู้บริหารของเทศบาลเมืองล้อมแรดตระหนักรู้ว่า ลำพังทีมงานไม่อาจสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพหากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ต้องเข้ามาช่วยกันคิดช่วยกันทำช่วยกันตรวจสอบและร่วมกันรับผลประโยชน์

ช่วงเวลาที่มาถึงตำบลล้อมแรดนั้นเป็นช่วงฤดูร้อน ซึ่งอากาศร้อนอบอ้าว บางวันร้อนทำสถิติสูงที่สุดในประเทศ มีโอกาสเกิดภัยแล้งหรือไฟป่าในทุกปี ที่สำคัญที่นี่ยังมีรอยเลื่อนแผ่นดินไหวที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ขณะที่ฤดูฝนก็อาจนำพาน้ำจากแม่วังให้ไหลเข้าท่วมย่านชุมชน จะมีก็เพียงหน้าหนาวที่เป็นที่ชื่นชอบชื่นใจไร้ภัยใดให้กังวล

กระนั้น แม้อากาศจะร้อน แต่ก็ไม่ได้ทำให้ที่นี่น่าค้นหาน้อยลง ด้วยมีเรื่องราวมากมาย หล่นอยู่ตามรั้วบ้าน รอให้เข้าไปแกะเสาะหา พุดคุย และถึงแม้จะเป็นศูนย์กลางความเจริญ แต่ความน่ารักของที่นี่ยังคงมีเต็มเปี่ยม ผู้คนล้วนมีอัธยาศัยไมตรี ต้อนรับขับสู้ด้วยความเป็นมิตร ทำให้ตำบลล้อมแรดยังคงความน่าทำความรู้จักเอาไว้ ซึ่งพอได้คลุกคลีกับผู้คน ได้เห็นสิ่งที่คนที่นี่ทำ ก็ยิ่งชวนให้หลงใหลในวิถีชีวิต เก็บหอมความสุขจากสิ่งรอบๆ ตัว ที่ละนิดทีละน้อย เป็นเมืองฮอมสุขที่น่าเปิดประตูเข้าไปเยี่ยมชม...

สัมภาษณ์

Interview

การเมืองของตำบลล้อมแรดอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านพอดีกับที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ก้าวเข้ามา ทำให้ยังไม่มีทางเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ทำให้ปลัดเทศบาลเมืองล้อมแรดต้องควบหน้าที่รักษาการนายกเทศมนตรี ดูแลทั้งในส่วนราชการและบริหารไปพร้อมกัน

ลองมานั่งพักพูดคุยกับรักษาการนายกเทศมนตรีเมืองล้อมแรด และปลัดเทศบาลเมืองล้อมแรด เพื่อเป็นการขมิกลางก่อนที่จะไปรู้จักเรื่องราวทั้งหมดของตำบลล้อมแรด ถึงเหตุปัจจัยทั้งหมดที่ทำให้ที่นี่เป็นเมืองฮอมสุข...

สร้างความเชื่อมั่น ลดความขัดแย้ง สู่การมีส่วนร่วม

นรินทร์ ห่วงโรสง

ปลัดเทศบาลเมืองล่อแมด

รักษาการนายกเทศมนตรีเมืองล่อแมด

อย่างที่เกริ่นนำไปแล้วว่า นายกเทศมนตรีเมืองล่อแมดหวนรำลึกในช่วงที่ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ก้าวเข้ามา ทำให้ยังไม่มีทางเลือกตั้งนายกเทศมนตรี จึงทำให้นรินทร์ ห่วงโรสง ปลัดเทศบาลเมืองล่อแมดต้องทำหน้าที่รักษาการนายกเทศมนตรี ดูแลทั้งในส่วนราชการและบริหารไปพร้อมกัน

พื้นเพเดิมของปลัดนรินทร์เป็นคนขอนแก่น แต่โยกย้ายถิ่นฐานตามการทำงาน โดยโชคชะตาและความสามารถนำพาให้มาเป็นปลัดเทศบาลเมืองล่อแมดเป็นคาร์บที่ 2 แล้ว

“ผมเป็นปลัดที่นี้ในช่วงปี 2543-2546 ก่อนย้ายออกไปรับตำแหน่งที่อื่น ตอนนั้นตำบลล่อแมดเพิ่งยกระดับจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลล่อแมดในปี 2542 ยอมรับว่าการทำงานในเวลานั้นมีปัญหาเยอะ มีการบุกรุกพื้นที่ริมน้ำวัง แล้วก็ปัญหาการเมืองที่เริ่มเข้มข้น พอย้ายกลับเข้ามาปี 2555 ก็เห็นสภาพปัญหาที่เรื้อรัง ในฐานะข้าราชการ ก็มีความตั้งใจอยากช่วยอยากพัฒนาพื้นที่ให้ดีขึ้น” ปลัดเทศบาลเมืองล่อแมดกล่าว

ในปี 2558 เทศบาลตำบลล่อแมดได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองล่อแมดตามความประสงค์ของคณะผู้บริหารชุดที่เพิ่งหมดวาระไป เนื่องจากความเจริญของพื้นที่รวมไปถึงจำนวนประชากรที่มีมากถึง 16,000 คน สูงกว่าเกณฑ์ของเมืองที่ระบุไว้เพียง 10,000 คน งบประมาณบริหารกว่า 80 ล้านบาท ทั้งพื้นที่ยังมีความเจริญ สามารถจัดเก็บรายได้ตามเป้า ด้วยฐานะด้วยศักยภาพจึงต้องยกระดับ

“บทบาทของเทศบาลตำบลน้อยกว่าเทศบาลเมือง อย่างวันนี้เมื่อเป็นเมืองแล้ว เราสามารถมีโรงรับจำนำของเราได้ มีการขับเคลื่อนที่ทำได้เร็ว ที่สำคัญสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้คน สืบเนื่องจากอาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้น จำนวนประชากรที่หมุนเวียนเข้าออก และราคาอสังหาริมทรัพย์” ปลัดเทศบาลเมืองล่อแมดอธิบาย

อย่างที่เห็นวันนี้ ปลัดต้องทำหน้าที่นายกเทศมนตรี มีอำนาจเต็มที่ตามที่ควรจะเป็น เพื่อไม่ให้งานสะดุด โดยทำงานตามระเบียบ ใช้แผนพัฒนาชุมชนเป็นเข็มทิศบอกทาง ขณะที่เรื่องของการบริหารงบประมาณเป็นหน้าที่ของปลัดโดยตรงอยู่แล้ว

หลังจากกลับมาในคาบที่ 2 นี้ สิ่งที่ปลัดนรินทร์สังเกตเห็นในพื้นที่อย่างชัดเจน คือ ปัญหาการเมือง ซึ่งผู้นำมาจากการเลือกตั้ง สิ่งที่ตามมาหลังจากการเลือกตั้งคือความขัดแย้ง ทุกสิ่งซงัก แดกออกเป็นฝั่งเป็นฝ่าย ผู้แพ้ยายมถ่วงให้งานพัฒนาไปได้ช้า ผู้ชนะเองก็มี ทิฐิ ไม่หันหน้าเข้าหากัน ทำให้งานส่วนรวมและงานพัฒนาต่างๆ ดิดขัดไปหมด

“พอมีการเมืองมาเกี่ยว มีเรื่องของความชอบไม่ชอบ ทำให้การทำประชาคม ตลอดจน การมีส่วนร่วมล้วนมีปัญหา ทั้งงานบุญ งานพัฒนา พอเห็นว่าเป็นคนละทีมกะพวกตน ก็ไม่ มา เพราะเห็นว่าไม่ได้ประโยชน์ ถ้าออกมาร่วมก็เน้นวิพากษ์วิจารณ์ในทางเสีย หรือเมื่อก่อน บ้านหลังเดียว ฝ่ายบริหารให้ถนน พอเป็นฝ่ายตรงข้ามกลับไม่ได้ เกิดความขัดแย้ง สิ่งเหล่านี้ หมักหมมมานานเป็น 10 ปี ตอนที่ผมย้ายกลับมายังตำบลล้อมแรดเป็นสมัยที่ 2 เชื่อใหม่ว่า ปัญหาความขัดแย้งลามมาในสำนักงาน ตัวชี้วัดคือบัตรสนเท่ห์ หนังสือร้องเรียน ซึ่งมีเข้ามา 3 ฉบับต่อเดือน ผมฝ้ามองสถานการณ์ จนมาคิดว่า ถ้าปรับแก้ไม่ได้ เทศบาลเองจะลาปาก ชาวบ้านเองก็ขอให้สะใจไว้ก่อน แม้กระทั่งโครงการสุขภาวะของ สสส. ก็มีปัญหาการเมือง แทรกเข้ามา อย่างเคยพาไปตำบลลอรุม 5 วัน กลับมียกลุ่มหนึ่งไม่ยอมรับกิจกรรม อีกกลุ่ม หนึ่งร่วมแต่วิจารณ์ ปลัดในฐานะข้าราชการ เข้าไปถาม ก็พบว่าปัญหาการเมือง” ปลัด เทศบาลเมืองล้อมแรดฉายภาพให้เห็น

เมื่อกลับมาจากตำบลลอรุม ปลัดจึงเริ่มคิดว่า ถึงเวลาที่ต้องแก้ปัญหาอย่างจริงจัง โดยใช้เวทีประชุมประจำเดือนเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา อาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำ มา พูดคุยเพื่อบอกเล่าสถานการณ์ เรื่องใดที่เป็นปัญหา ก็รีบดำเนินการ เดือนต่อไปมาประชุม ใหม่ จะมีรายงานผลให้ชาวบ้านได้ทราบความคืบหน้า สิ่งที่ร้องขอมา ถ้าได้ ผลงานคือ คำตอบ ถ้าไม่ได้ จำต้องมีเหตุผลว่าเพราะอะไร จะทำอย่างไรต่อ

“แต่ก่อนที่ผมมา เจ้าหน้าที่ราชการไม่อยากลงประชาคมหมู่บ้าน ไปคุยแบบไม่มีคำตอบ ทำในสิ่งที่เขาไม่ได้ขอ เขาก็ด่า สิ่งที่เขาขอ ไม่ทำก็โดนด่า อย่างปี 2556 ผมนำทีมเข้าไปพูด คุย หมู่บ้านนี้อยากทำอะไรบ้าง จัดลำดับความสำคัญมา 1, 2 และ 3 ถ้าอยากเข้าชุมชนได้ ต้องเอาความต้องการไปดำเนินการ ทุกฝ่ายยินดี พอลงพื้นที่อีกครั้ง เขาก็ยินดี พร้อมเดิน หน้ากันต่อ ปี 2557 ชาวบ้านไม่ด่าแล้ว แต่ยังมีกันน้อย ปี 2558 เริ่มมามากขึ้น แสดงให้

เห็นว่าเริ่มรับกติกาแล้ว วันนี้เรามีผลลัพธ์ มีคำตอบ มีการติดตามผล มีใจที่จะทำเพื่อการพัฒนา” ปลัดนรินทร์ว่า

เมื่อเวลาผ่านไป ปัญหาความตึงเครียดภายในพื้นที่ลดลง ปลัดนรินทร์จึงสรุปออกเป็นสมการตัวหนึ่ง คือ ‘ความไวใจ + ความสามารถ = ความเชื่อถือ’

“จากความไวใจนั้น เราแสดงให้เห็นว่า เราเป็นมิตร สิ่งที่เขาขอนั้นมีคำตอบ มีความคืบหน้า และเราก็ทำอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความสามารถนั้น เราใช้ระเบียบ ความรู้ และประสบการณ์มาแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้มันเพิ่มพูนความน่าเชื่อถือของเรา ทำให้ชาวบ้านเห็นว่าเราตั้งใจทำงาน ไม่ตอบโหลยของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว” ปลัดนรินทร์อธิบาย

นอกจากนี้ การเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งยังช่วยประหยัดเงินไปโดยอัตโนมัติ เพราะแก้ปัญหาถูกจุด เกาถูกที่คัน และไม่มีความบาดหมาง ด้วยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

เมื่อถามถึงจุดเด่นของตำบลล้อมแรด ปลัดนรินทร์ฉายภาพของสังคมสวัสดิการ โดยเฉพาะกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวกับการออม ซึ่งมีอยู่แทบทุกหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังเป็นสังคมเกษตรกรรม ทำนาข้าวส่วนหนึ่ง อีกส่วนปลูกพืชไร่ อาทิ ส้มเกลี้ยง มะนาว ส้มโอ ลำไย มะม่วง

ด้วยความเป็นเมือง การจัดบริการสาธารณะของตำบลล้อมแรดถือว่าครบถ้วน ทั้งโรงพยาบาล สถานศึกษา กลุ่มองค์กรภายในชุมชน ซึ่งล้วนแต่มีความเข้มแข็ง โดยจำเพาะเมื่อปัญหาการเมืองคลี่คลายไปได้มาก การจัดการสิ่งต่างๆ ก็ง่ายขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น

“เรามีความพร้อมรอบด้าน หน่วยบริการสาธารณะครบครัน ที่สำคัญเศรษฐกิจดี เชื่อไหมว่าแคว้นนี้เคยใช้เงินดอลลาร์ เพราะคนที่นี่ไปทำงานต่างประเทศ ชาวอุดีอะเบีย ลิเบีย บาห์เรนกันค่อนข้างมาก มีเงินส่งกลับบ้านกัน ผมยังนึกขำอยู่เลย” ปลัดนรินทร์ทิ้งท้าย...

บริหารจัดการดี อยู่ที่การมีส่วนร่วม

Management

ตำบลล้อมแรดมีความเป็นเมืองสูงมาก การจัดบริการสาธารณะครอบคลุมทั่วถึง ไม่เพียงแต่ในเชิงปริมาณ หากแต่ยังมีคุณภาพ แต่ที่ถือเป็นภาพสะท้อนของความเข้มแข็งที่แท้จริง ก็คือชาวบ้าน ที่มารวมตัวกันสร้างสรรค์เรื่องราวดีๆ ให้กับชุมชนที่พวกเขาอยู่อาศัย...

หนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย

ยามได้พบสบหน้ากับคนที่นี่ ทุกคนหยิบเย็นไมตรีจิต สอบถามด้วยความเป็นห่วง พร้อมหยิบเย็นน้ำดื่มให้ดับกระหาย เพราะอากาศเมืองเถินในฤดูร้อนนั้นร้อนจัด

“บางวัน ที่เถินจะร้อนที่สุดในประเทศ” เฉลิมพร รัศมีเวียงชัย หัวหน้าหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองล่อแมด (ปภ.) พูดขึ้น

หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นตรงกับสำนักปลัดเทศบาลเมืองล่อมแรด ซึ่งมี **จารุณี โพธาชัย** เป็นหัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล โดยหน่วยนี้มีมาตั้งแต่เป็นสุขาภิบาล ปัจจุบันหน่วย ปก. มีลูกทีมทั้งหมด 20 คน ในจำนวนนี้เป็นทั้งข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานจ้างตามภารกิจ และจ้างเหมารายวัน

เฉลิมพร เล่าว่า หน่วย ปก. ดูแลสาธารณภัยทุกอย่าง ทั้งอัคคีภัย วาตภัย รวมไปถึงงานช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นงูเงี้ยวเขี้ยวขอเลื้อยเข้าบ้าน แมวติดบนต้นไม้ทุกปัญหาที่ชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือ

“เห็นอากาศหน้าร้อนแบบนี้ ในฤดูนี้จึงจำเป็นต้องระมัดระวังเรื่องไฟฟ้า หมอกควัน รวมไปถึงจัดส่งน้ำให้กับหมู่บ้านที่ห่างไกลแหล่งน้ำ ทั้งเพื่อใช้ในการเกษตร และการอุปโภคบริโภคแล้วที่นี้ยังมีปัญหาไฟฟ้า ทางหน่วยแก้ปัญหาโดยชิงเผาพวกกิ่งไม้แห้ง เศษไม้ที่เป็นตัวนำไฟก่อนในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม ซึ่งจะช่วยลดอัตราเสี่ยงของการเกิดไฟป่าได้ ขณะที่เมื่อเข้าใกล้ฤดูฝน สมาชิกหน่วย ปก. ต้องช่วยกันบรรจุกระสอบทราย และตรวจสอบแนวกันแม่น้ำวังระยะ 11 กิโลเมตร รวมถึงเตรียมการรับมือวาตภัยที่อาจจะเกิดขึ้น นอกเหนือจากนี้ความที่เดินมีรอยเลื่อนแผ่นดินไหว หน่วยจึงต้องมีการซักซ้อมรับมือแผ่นดินไหวอยู่เป็นประจำ” หัวหน้าหน่วย ปก. เล่า

ด้าน **อเนก ลือเมือง** ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ ปก. อธิบายว่า ทางหน่วยได้แบ่งกำลังเจ้าหน้าที่เป็น 2 เวิร์ก ละ 10 คน เรียกว่าชุด A และชุด B ทำงาน 24 ชั่วโมง

หน่วย ปก. มีรถพยาบาล 1 คัน รถส่งน้ำ 3 คัน (น้ำดื่ม 1 คัน รถน้ำต้นไม้ 1 คัน บริการล้างถนน 1 คัน) รถดับเพลิง 2 คัน รถตรวจการ 2 คัน พร้อมให้การช่วยเหลือ ภายในหน่วยมีการติดต่อผ่านวิทยุสื่อสาร หรือไลน์ ผู้เรียกสามารถใช้เลขหมาย 199 สายจะถูกโอนมาที่หน่วย หากไม่สะดวกสามารถติดต่อผ่านผู้ใหญ่บ้านได้

หน่วย ปก. เทศบาลเมืองลี้มแรดยังเป็นศูนย์กลางด้านการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียนในเขตพื้นที่ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่เข้าไปอบรมให้ความรู้ นอกจากนี้ หน่วย ปก. เทศบาลเมืองลี้มแรดยังเป็นหน่วยแม่ เป็นแกนกลางประสานงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของทั้งอำเภอเถิน

ขณะที่หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลเมืองลี้มแรดเสริมว่า สำนักปลัดฯ ได้มีการจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ ทั้งในด้านการรักษาพยาบาล ช่วยเหลือบุตร และจ่ายเงินค่าตอบแทนตามหน้าที่

“ปีนี้ค่อนข้างร้อนมาก เห็นท่าจะแล้ง ช่วงนี้เราก็กวนเวียนอยู่กับการให้บริการน้ำกับพื้นที่ที่แล้ง รอฝนมา ภารกิจก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่ง แต่งานในชีวิตประจำวันก็มีเหมือนเดิม อุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉิน ไม่ว่าจะเป็นอย่างอะไร เราพร้อมสนับสนุนและให้การช่วยเหลือ” หัวหน้าหน่วย ปก. ทั้งท้าย...

กลุ่มจัดการขยะในครัวเรือน

เรื่องขยะนับเป็นเรื่องใหม่ของบ้านล่อมแรด หมู่ที่ 4 ด้วยความที่เป็นชุมชนที่มีความเจริญ ก็มักจะปล่อยให้เป็นที่ของเทศบาลเมืองในการจัดการ แต่ด้วยความที่ผู้นำทั้งฝ่ายท้องถิ่น ท้องที่ไม่ได้หยุดนิ่ง มีการยกระดับความรู้ของตัวเองยามที่ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับตำบลอื่น ทั้งผู้นำทั้งชาวบ้านจึงมีการตื่นตัว สรรหาสิ่งใหม่มาทำให้ชุมชนของตัวเองน่าอยู่ยิ่งขึ้น

พจนีย์ เถินบุรินทร์ เภรัญญิกของกลุ่มจัดการขยะในครัวเรือน เล่าว่า หมู่บ้านมีการประชุมทุกสิ้นเดือน ทางผู้นำร่วมกับชาวบ้านมีการพูดคุยกันถึงการณรงศ์ให้มีการจัดการขยะในครัวเรือน และได้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อทำโครงการของบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองล่อมแรด โดยเริ่มต้นอย่างจริงจังในราวเดือน มิถุนายน 2557

“เราได้รับอนุมัติงบประมาณมา 14,900 บาท เริ่มแรกเอาไปศึกษาดูงาน เงินอีกส่วนหนึ่งนำมาสร้างที่เก็บขยะ ส่วนการคัดแยกนั้นรณรงศ์ให้มีการเริ่มตั้งแต่ต้นทาง ส่วนที่ไม่แยกมาก็อาศัยแรงงานในหมู่บ้านช่วยกันทำ โดยกลุ่มมีทีมคัดแยกขวดสี ขวดขาว พลาสติกขุ่น พลาสติกใส เหล็ก ฝาขวด ส่วนใหญ่เป็นจิตอาสาทั้งสิ้น” พจนีย์ เล่า

ทางกลุ่มเปิดรับซื้อขยะทุกวันที่ 1 และ 15 ของทุกเดือน โดยผู้ที่ขายขยะให้กับกลุ่มต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิก เมื่อนำขยะมาขาย คณะกรรมการจะลงรับ แยกประเภทขยะ และจำนวนเอาไว้ เมื่อรวบรวมได้ 2-3 เดือน ทางคณะกรรมการจะนำขยะออกขาย โดยมีรถจากอำเภอสามเงา จังหวัดตากมารับซื้อถึงที่ โดยอ้างอิงราคาขายของวันรับซื้อ

“เงินที่ได้มา สมาชิกสามารถเบิกกลับไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ แต่ส่วนใหญ่จะออมไว้ก่อน เพราะเป็นเงินไม่เท่าไร” พจณีย์ เล่า

สุทัศน์ ปั้นหมึ่ง ประชาสัมพันธ์ของกลุ่มเสริมว่า การรวมกันขายจะได้ราคาดีกว่า เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และทำให้หมู่บ้านเริ่มบริหารขยะในครัวเรือน นอกจากนี้ยังถือเป็นการช่วยลดภาระของเทศบาลอีกแรง

“ในส่วนของเทศบาลก็จะช่วยจัดการขยะจำพวกวัสดุธรรมชาติ เศษไม้ ที่ไม่เป็นที่ต้องการ โดยจะมีรถมาเก็บทุกวันพุธ” สุทัศน์ว่า

ปัจจุบัน กลุ่มมีสมาชิกราว 40 คน โดยทางแกนนำกำลังสร้างเครือข่ายภายในบ้านล้อย้อม เพื่อสร้างการจัดการให้ครบวงจร นอกจากประโยชน์ที่กล่าวมาแล้ว การคัดแยกขยะยังช่วยให้รับรู้ถึงพฤติกรรมมารีโภคของแต่ละบ้าน ซึ่งเป็นส่วนที่ต่อยอดไปสู่ประเด็นการดูแลสุขภาพต่อไป

ถ้าเรื่องมีส่วนร่วมนั้น คนบ้านล้อย้อมตั้งไหนถึงกันอยู่แล้ว...

สุขภาพดี ตามวิถีล้อมแรด

Health

การดูแลสุขภาพของที่นี่ ต้องยอมรับว่าเป็นการดูแลสุขภาพตามอริยาไคย ซึ่งต้องพึ่งพาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีเวทีเปิดกว้างให้กับทุกคนที่ใฝ่หาสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เพราะจริงอย่างเขาว่าแหละว่า มันไม่มีขายที่ไหน อยากรได้ต้องทำเอง

นอกจากประโยชน์ทางตรงในเรื่องของสุขภาพแล้ว การมาร่วมออกกำลังกายยังช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตให้แข็งแรงตามร่างกายไปด้วย ความซึมเศร้าจึงยากที่จะเข้ามาถ้ำกราย...

สุขภาพดี ต้องมีส่วนร่วม (กองทุน สปสช.)

แม้จะมีฐานะเป็นถึงเทศบาลเมืองล้อมแรด แต่ที่นี่ยังคงใช้อาคารหลังเดิม ปันพื้นที่ส่วนหนึ่งร่วมกับที่ว่าการอำเภอ จึงชวนให้ดูแน่นตาไปบ้าง เดินเข้าสู่ด้านในสุดฝั่งซ้าย อาคารชั้นเดียวเป็นที่ทำการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อไปพบปะพูดคุยถึงการส่งเสริมสุขภาพในแบบที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของที่นี่

ประนอม ตาทรายวงศ์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เล่าว่า ตำบลล้อมแรดเข้าร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) มาตั้งแต่ปี 2549 ถือเป็นรุ่นแรกที่เข้าร่วม

“ทาง สปสช. อุดหนุน 45 บาท ต่อหัว โดยทาง สปสช. จะมีจำนวนที่สามารถตรวจสอบได้ จากนั้นจึงแจ้งจำนวนมา อย่างปีล่าสุดมีจำนวน 14,893 คน จ่ายงบมา 670,185 บาท เทศบาลสมทบไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นตัวเลขกลมๆ ที่ 350,000 บาท” ประนอมเล่า

เมื่อมีเงินกองทุนนี้ ก็จำเป็นต้องมีคณะกรรมการ ซึ่งทาง สปสช. มีหลักเกณฑ์มาให้ อย่างของตำบลล่อมแรด มีปลัดเทศบาล (รักษาการนายกเทศมนตรี) เป็นประธานและเลขานุการ โดยตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล 2 คน ตัวแทนชุมชน 5 คน คัดเลือกจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน โดยให้สิทธิ์คนที่สะดวกทำงานได้จริง ตัวแทน อสม. 2 คน ตัวแทน สปสช. 1 คน ตัวแทนสาธารณสุข 1 คน (ผอ.รพ.สต.เด่นแก้ว) ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน ทำหน้าที่เป็นรองประธาน รวม 15 คน โดยปัจจุบันกำหนดวาระของกรรมการ 4 ปี ซึ่งเป็นระเบียบประกาศเมื่อปี 2557 ปฏิบัติจริง 2558 แตกต่างจากเดิมที่ดำรงตำแหน่งวาระละ 2 ปี

ในส่วนของการดำเนินงานนั้น ในฐานะที่นำร่องมาตั้งแต่ปี 2549 กองทุนหลักประกันสุขภาพของตำบลล่อมแรดประสบปัญหาเรื่องข้อระเบียบ ด้วยยังไม่รู้แน่ชัดว่าจะต้องทำอะไรอย่างไรบ้าง

ช่วงปี 2549 ประณอมเองทำงานอยู่ที่ตำบลแม่พริก ได้ย้ายมาที่ตำบลล่อมแรดในปี 2556 ก็ได้เห็นปัญหาที่สั่งสมมา ซึ่งหลักๆ เป็นการใช้จ่ายเงินไม่ถูกวัตถุประสงค์ อาทิ สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) เอาไปหาเสียง เบิกไปซ่อมรถพยาบาล ซื้อวิทยุสื่อสาร ขณะที่ภาคประชาชนเองยังไม่มีความคิดเห็น ดังนั้นประโยชน์จึงตกกับคนกลุ่มเล็กๆ มากกว่าชาวบ้าน ครั้นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้ามาตรวจสอบก็พบปัญหา

ประนอม ตาพายวงศ์

“ผมเอาประสบการณ์จากที่แม่พริกมาปรับใช้ เริ่มจากกระบวนการสรรหาคณะกรรมการ ตามระเบียบ เชิญกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล รวมไปถึงบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มาประชุม เพื่อรับทราบบทบาทของการบริหารจัดการกองทุน” ประนอมเล่า

จากนั้นก็เริ่มมีการประชาสัมพันธ์โครงการในช่วงเดือนกันยายน ปี 2556 ผ่านแผ่นป้าย และผ่านคณะกรรมการบริหาร เพื่อเชิญชวนให้หมู่บ้านเสนอโครงการเข้ามารับการพิจารณา โดยต้องเป็นโครงการที่ผ่านการประชาคมในหมู่บ้าน ด้วยเคยมีปัญหาว่า ผู้ใหญ่บ้านไม่รู้เรื่อง เมื่อกลุ่มหนึ่งรู้จักกลุ่มหนึ่งไม่รู้ ก็เกิดการโจมตีแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเป็นปัญหาตามมาอีก

ปัจจุบันเงินได้รับการจัดสรรเป็นสัดส่วน โดยมุ่งให้ภาคประชาชนถึงร้อยละ 60-70 โดยมีคณะกรรมการกลั่นกรอง ตรวจสอบ ราคากลาง ที่เหลือแบ่งให้โรงพยาบาลถิ่น และ รพ.สต.เด่นแก้ว รวมเป็นเงินราว 150,000 บาท กันไว้เป็นค่าบริหารจัดการอีก 150,000 บาท และมีกั้นฉกฉีกอีก 100,000 บาท

“ถ้าตอนสิ้นปีงบประมาณไม่ได้เอาเงินฉกฉวยไปใช้ทำอะไร ก็นำโครงการที่ตีตกไปกลับมาพิจารณาใหม่ เพื่อให้ทุนไป ปีที่ผ่านมาทั้ง 14 หมู่บ้าน ได้เงินไปราวหมู่บ้านละ 40,000 บาท บวกลบกันเล็กน้อย อย่างโครงการเด่นๆ ก็มีของหมู่ที่ 4 บ้านล้อมแรด เป็นโครงการส่งเสริมการออกกำลังกายผ่านรางวัลย้อนยุค รำกระบี่ กระบอง รวมไปถึงโครงการคัดแยกขยะ ในหมู่บ้าน แต่โดยรวมจะเน้นโครงการเกี่ยวกับการออกกำลังกาย ซึ่งมีครอบคลุมเกือบครบทุก หมู่บ้าน นอกจากนั้นก็มีโครงการที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการบริโภค การสร้างเสริมเกราะป้องกันผ่านการให้ความรู้” ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมฉายภาพให้เห็น

เมื่อได้ฟังถึงโครงการของบ้านหมู่ที่ 4 บ้านล้อมแรด ก็ชวนให้กระหายใคร่รู้ แต่ก็ไม่รีบร้อนถามประนอม เพราะถึงอย่างไรเสีย ก็ได้พบกับผู้ดำเนินการโครงการนั้นอยู่ดี แค่อดใจรอไว้ก่อน...

ชมรมสร้างสุขภาพ

ตำบลล้อมแรดมีถนนสายสุขภาพทอดขนานไปกับน้ำวัง เป็นที่ๆ คนทุกกลุ่มวัยที่มีเวลาว่างจะมารวมตัวกันในยามที่แดดเริ่มอ่อนแรง มีกิจกรรมให้เลือกมากมายทั้งแอโรบิก รำไม้พลอง เดิน วิ่ง โดยมีชมรมสร้างสุขภาพเป็นแกนนำ

ทองเอก วงศ์ฟู ประธานชมรมสร้างสุขภาพ บอกว่า ชมรมสร้างสุขภาพเป็นชมรมของทั้งตำบล ทุกหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมได้ตามความสมัครใจ

“ชมรมเริ่มต้นในปี 2546 ตั้งแต่เทศบาลยังไม่ปรับพื้นที่บริเวณนี้ให้เป็นสวนสาธารณะ มีลานกว้างเช่นทุกวันนี้ จุดเริ่มต้นจากวัยของพวกเราที่มากขึ้น จึงอยากออกกำลังกาย ประกอบกับทางเทศบาลตำบลล้อมแรดก็ส่งเสริม จึงรวมตัวกันที่ว่าการอำเภอ พอในปี 2547 ก็เริ่มมีการสร้างสวนสาธารณะขึ้น” ทองเอกย้อนความให้ฟัง

ชมรมออกกำลังกาย
เทศบาลตำบลอู่เมรุ

ในส่วนของกิจกรรมรำไม้พลองนั้น ทางทองเกล้าได้มีโอกาสไปอบรมที่โรงพยาบาลเถิน ประจวบกับในช่วงเวลานั้น **เครือวัลย์ หรรษ์ทวีบุตร** รองประธานชมรมมีโอกาสไปอบรมที่ กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการรำไม้พลองด้วยเช่นกัน

“ป่าเป็นตัวแทนชมรม 1 ใน 2 คน ที่เข้าอบรมกับกรมพลศึกษา โดยอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ รำไม้พลอง รวมไปถึงสันทนนาการผู้สูงอายุ เมื่ออบรมแล้วกรมพลศึกษาก็ส่งคนมาติดตามผล” เครือวัลย์ว่า

จากเริ่มต้น ท่าทางการรำไม้พลองมี 10 ท่า จนในปี 2548 เพิ่มเป็น 28 ท่า ในแต่ละวันจะมีคนมาร่วมรำไม้พลองกัน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ แต่ทว่าก็มีวัยกลางคนที่สนใจมาเข้าร่วม

อรุณี แก้ววงษ์ เลขาธิการชมรม เสริมว่า ปัจจุบันชมรมสร้างสุขภาพมีสมาชิกราว 200 คน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาตามอัยาศัย ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 17.30-18.00 น. ซึ่งจะเป็นช่วงของการรำไม้พลอง ต่อจากนั้นจะเป็นการเดินแอโรบิคต่อเนื่องไปจนถึง 19.00 น.

ทางชมรมสร้างสุขภาพยังได้ทำโครงการขอรับทุนสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองลี้มแรด โดยนำเงินที่ได้มาเปิดอบรมให้กับสมาชิก

ทองภา วังศัพท์

เครือวัลย์ ทรัพย์หุบุตร

อรุณี แก้ววงษ์

“เราเชิญวิทยากรมาอบรมให้กับเรา มีค่าตอบแทนให้เขา เงินอีกส่วนก็ซื้ออุปกรณ์เข้าชมรม ซื้อม้า” อรุณีแจง

ทางชมรมสร้างสุขภาพยังได้ส่งเสริมให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี ทั้งในยามที่สมาชิกป่วย ก็จะมีการรวมตัวออกเยี่ยม

ขณะที่ สายเทียม อินทญาติ ฝ่ายทะเบียนของชมรม เสริมอย่างภาคภูมิใจว่า ตั้งแต่ปี 2546 ยังไม่มีใครเสียชีวิต หลายนๆ คนมีโรคประจำตัว แต่สามารถช่วยดูแลกันได้

“ทุกวันที่มาออกกำลังกายจะใส่เสื้อสีตามวัน ก่อนออกกำลังกายจะมีการวอร์มร่างกาย นอกจากนั้น เรายังส่งเสริมให้มีการฝึกประสาท เพื่อไม่ให้สมองนิ่ง พยายามขยับเขยื้อนส่วนต่างๆ เพื่อกระตุ้นการทำงานของร่างกาย” สายเทียมว่า

เมื่อรำไม้พลองกันได้เหนือตามสมควรแล้ว กลุ่มของทองเภาก็จะนั่งพักบนม้านั่งริมน้ำข้างเสียงเด็กวิ่งเล่นดังเข้ามา ส่วนใหญ่ก็เป็นหลานๆ ของสมาชิกชมรมที่ติดสอยห้อยตามมา ขณะที่ตรังแดนไอโรบิกก็เริ่มคึกคักด้วยเสียงเพลง คนสาวหน่อยที่ยังขยับเขยื้อนเรือนกายได้มากก็กำลังสนุกสนานกับการเรียกเหงื่อ ไม่นานนักสมาชิกรำไม้กระบองก็แยกย้ายกันกลับ หาข้าวหาปลาให้ครอบครัวตามประสา...

รำวงย้อนยุค

ในช่วงเย็นบริเวณศูนย์ อสม. บ้านล้อมแรด หมู่ที่ 4 ชาวบ้านผู้รักสุขภาพและความรื่นรมย์ต่างพากันตบเท้าเข้าสู่ฟลอร์รำวง ซึ่งจัดเต็มด้วยแสงสีเสียง ก่อนพากันรำวงเข้าจังหวะเพลง เป็นที่ครึกครื้นกันยิ่งแล้ว

วิวัฒน์ ขาดิพจน์ เป็นหัวหน้ากลุ่มรำวง ทั้งยังเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และประธาน อสม. ของตำบลล้อมแรด เขาเล่าให้ฟังว่า ช่วงก่อนหน้านี้นาง อสม. ได้นำฤกษ์ติดตมมาให้คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านได้ลองฝึกกัน ทำไปได้ช่วงหนึ่ง มีโอกาสไปดูงาน เห็นว่ารำวงย้อนยุคน่าสนใจ สามารถดึงชาวบ้านเข้ามาร่วมได้ง่าย

ในช่วงปลายปี 2555 อสม. ให้หมู่บ้านช่วยคิดเรื่องลดโรค เบาหวาน ความดัน แต่ละหมู่บ้านกลับไปทำการบ้าน จึงหยิบรำวงย้อนยุคมาทำกัน โดยใช้ลานบริเวณศาลากลางบ้านทาง รพ.สต.เด่นแก้ว มีแผ่นซีดีมาให้ แต่ก็ไม่เพียงพอ พอดี **วัชรพงษ์ ราชปักษ์** ผู้ใหญ่บ้านกับวิวัฒน์ชอบร้องเพลง จึงอาสาร้องสดให้ เริ่มจากจังหวะช้าไปหาเร็ว

“แกนนำชักชวนชาวบ้านเข้ามาร่วมรำวงย้อนยุค เริ่มต้นมีมาร่วม 20-30 คน แต่พอนานไปก็มีร่วม 100 คน ผู้ใหญ่บ้านเป็นนักร้องประจำ ผมร้องบ้าง แล้วยิ่งดูแล้วจังหวะ” วิวัฒน์ เล่า

เมื่อทำได้ระยะหนึ่งจึงได้รับงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลเมืองล้อมแรด จึงได้ใช้งบประมาณเชิญวิทยากรมาอบรม สอนจังหวะท่าทางการรำต่างๆ รวมถึงสอนให้รู้ประโยชน์ของแต่ละท่า

ทุกวันนี้รำวงย้อนยุคจะเปิดฟลอร์กันในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ แต่กำลังเปลี่ยน

เป็นวันจันทร์ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 17.30-19.30 น. ด้วยวันพืชมงคลมาด้วย ครั้วแลงบางคนเป็นแม่ค้า ไม่สะดวกมาทำกิจกรรม

“ทุกคนอยากมา เราเลื่อนตามเหมาะสม อย่างน้อยให้ทุกคนได้มีโอกาสออกกำลังกาย สัปดาห์ละ 3 วัน ที่สำคัญการที่คนมารวมกัน มันมีมากกว่าแค่เรื่องสุขภาพ เราได้ความสามัคคีของคนในชุมชน และช่วยป้องกันไม่ให้เราป่วยเป็นโรคมะเร็ง” วิวัฒน์ว่า

ในปี 2558 ร่างย่อนยุคของบ้านล้อมแรดได้ทำโครงการคัดกรองเพื่อค้นหาสมาชิกที่ไม่เคยมาเข้ามาอบรม โดยประสานผ่าน รพ.สต. ว่าในกลุ่มเสี่ยงมีรายใดบ้างที่ตกหล่นไป เพื่อชักชวนมาออกกำลังกาย

“ที่สำคัญในทุก 3 เดือน เรามีการเจาะเลือด วัดความดัน เพื่อประเมินผลที่ได้จากการออกกำลังกายด้วย” วิวัฒน์ว่า

พลันที่บทสนทนากับแขกต่างถิ่นจบลง วิวัฒน์พร้อมด้วยผู้ใหญ่บ้านก็กลับไปประจำการ คนหนึ่งควบคุมเครื่องเสียง คอยดูแลจังหวะ อีกคนจับไมค์ร้องเพลงเป็นศิลปินเดี่ยว ขณะที่สมาชิกทยอยกันมา ต่างคนต่างยืนตามตำแหน่งเป็นวงกลม ชยับเขยื้อนเรือนกายไปตามจังหวะของเสียงเพลง...

รำกระบี่ กระบอง

ก่อนฟ้าสาगरะจ่างใส หญิงชรากรลุ่มหนึ่งต่างตบเท้าซึ่รลเครื่องออกจากบ้าน พร้อมอาวุธคู่กาย ไปรวมตัวกันที่สะพานข้ามแม่น้ำวัง เพื่อรำรำกระบองททำโดยมีกระบองเป็นอุปกรณ์ประกอบท่าทาง

สายทอง ไครงไฟบูลย์ ประธานกรลุ่มรำกระบี่ กระบอง เล่าให้ฟังว่า กรลุ่มรำกระบี่ กระบอง นั้นเริ่มตันมาจากการเดินก่อน กระทั่งในปี 2553 ทำโครงการเสนอไปยังกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลล้อมแรด ได้รับการอนุมัติเงินมาจำนวนหนึ่ง จึงนำไปใช้ในการเยี่ยมผู้สูงอายุ ทั้ง 4 เขต ของบ้านล้อมแรด หมู่ที่ 4

“เมื่อก่อนเรารวมกันออกกำลังกายในตอนเช้า ทำเป็นกรลุ่มเล็กๆ มีกัน 8-9 คน พอออกกำลังเสร็จก็ซื้อน้ำเต้าหู้ ผลัดกันเลี้ยง” สายทองย้อนความให้ฟัง

จนในปี 2554 สายทองได้เขียนโครงการการกระบี่กระบองเสนอไปยังกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลล้อมแรด นำมาซื้อกระบอง

“ทำรำกระบองนี้ ใช้ต้นแบบของ ดร.สาทิส อินทรกำแหง ด้วยครั้งหนึ่งป่าเคยไปอยู่ะลา มาก่อน ที่นั่นมีการรำกระบอง ซึ่งพรรคพวกที่ไม่ค่อยสบายก็มาเล่นกัน สามารถช่วยลดความดัน เบาหวาน บรรเทาการปวดเมื่อย” สายทองว่า

ปัจจุบันกลุ่มรำกระบองปี กระบองจะรำกัน ทุกวัน เว้นวันพระ เริ่มกันตั้งแต่ตี 5 เริ่มจากการเดิน ใช้สถานที่บริเวณสะพานล้อมแรด โดยไม่ได้บังคับสมาชิก เป็นการออกกำลังตามอริยาศัย บางวันมากถึง 2 คน บางวันคนเดียว บางวัน 8-9 คน โดยใช้เวลาประมาณ 40 นาที

“ช่วงหลังนี้ ป้าเพิ่มโยคะเข้ามาหลังการรำกระบองด้วย เพื่อใครที่สนใจ” สายทอง อัปเดตกิจกรรมใหม่ของกลุ่มเป็นการปิดท้าย...

สวัสดิการดีๆ ที่เราช่วยกันสร้าง

Welfare

กลุ่มการเงินที่มีความเข้มแข็งค่อนข้างมาก เรียกว่าทำหน้าที่ทดแทนสถาบันการเงินภาคเอกชนได้อย่างไม่มีผิดเพี้ยน หรืออาจจะทำได้ดีกว่าด้วยซ้ำ เพราะความใกล้ชิดของคนในพื้นที่ ย่อมทำให้รับทราบถึงปัญหาซึ่งส่งผลให้บริการแต่ละอย่างได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง มิได้มุ่งไปที่ประโยชน์ขององค์กรแต่เพียงฝ่ายเดียว

ลองมาดูกันว่า เรื่องเงินๆ ทองๆ ของตำบลล่อมแรดเป็นอย่างไรกันบ้าง...

สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียง

ด้านหลังของวัดเวียงมีประตูทางออกสู่ชุมชนบ้านเวียง หมู่ที่ 2 ผ่านออกมาพบกับอาคารชั้นเดียวซึ่งตั้งอยู่ทางขวามือ เป็นที่ทำการของสถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียง องค์กรที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริมของภาครัฐ แต่พระเอกตัวจริงที่ทำให้องค์กรเข้มแข็งเช่นทุกวันนี้ ก็คือประชาชน

สถาพร รัศมีเวียงชัย ประธานกรรมการสถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียง ย้อนความให้ฟังว่า สถาบันแห่งนี้เกิดขึ้นในปี 2542 หลังจากฟองสบู่แตกไม่นาน เศรษฐกิจในเวลานั้นไหลตามกระแสทุนนิยม ผู้คนเริ่มเสพสุขจากการบริโภค ตำบลล้อมแรดเองก็ได้รับผลกระทบไปไม่น้อย

“เราเริ่มต้นกับโครงการธนาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชา ในยุคของรัฐบาล พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่ส่งเสริมให้ชุมชนทั่วประเทศมีกิจการธนาคารเป็นของตัวเอง เราดำเนินการโดยอาศัยสถานที่ของวัดเวียง ซึ่งเป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีกฎระเบียบชัดเจน เริ่มต้นมีสมาชิกราว 108 คน” สถาพรเล่า

ตั้งไข่เป็นธนาคารขนาดเล็ก มีนายอำเภอมาเป็นผู้เปิดธนาคาร ค่อยๆ ดำเนินการสะสม

สมาชิก จนเวลาผ่านไปสองปี เริ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งจำนวนสมาชิกและกำลังการออม ขณะเดียวกัน การทำงานก็เริ่มมีระบบของตัวเอง จนกระทั่งธนาคารออมสินเข้ามาสำรวจ และได้เลือกธนาคารชุมชนบ้านเวียงเป็น 1 ใน 20 แห่งที่เข้ารับการอบรม และได้รับการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียง ในปี 2548 สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงจึงตัดสินใจย้ายตัวเองออกจากศาลาวัด มาสร้างอาคารที่ทำการด้านนอก โดยมีธนาคารออมสินเข้ามาเป็นที่เลี้ยง คอยให้คำแนะนำในการจัดสวัสดิการการกู้ยืมเงิน รวมถึงใช้ระบบโปรแกรมของธนาคารออมสินมาดำเนินงานด้วย

สถาพร แจกแจงว่า การฝากเงินกับสถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงมีอยู่ 3 ประเภท คือการฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ และการฝากหุ้น โดยการฝากออมทรัพย์นั้นสามารถถอนได้ตลอดเวลา ขณะที่การฝากประจำจะมีเงื่อนไขของระยะเวลาในการฝาก เพื่อให้ได้ดอกเบี้ยตามที่กำหนด ส่วนการฝากหุ้นนั้น จะได้รับเงินปันผลราวร้อยละ 6 ต่อปี จึงเป็นที่นิยมฝากกัน โดยมีราคาหุ้นละ 10 บาท นอกจากนี้ในแต่ละปี ผู้ที่ทำการฝากหุ้นกับสถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงจะได้สิทธิ์ในการจับรางวัล ซึ่งมีทั้งตุ๊กตา พัดลม หม้อหุงข้าว

สิทธิประโยชน์ประการสำคัญคือการปล่อยกู้ให้กับสมาชิก แบ่งเป็น 3 ระยะ โดยวงเงินกู้สูงสุดอยู่ที่ 150,000 บาท ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขณะที่วงเงิน 100,000 บาท ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นโฉนดที่ดิน พร้อมกับคนค้ำประกัน 1 ราย และสุดท้ายวงเงิน 30,000 บาท สามารถใช้สมาชิกค้ำประกัน 2 คน โดยต้องมาลงลายเซ็นต่อหน้าเจ้าหน้าที่เท่านั้น

“การกู้เงินของที่นี่ง่าย แค่เตรียมเอกสารมาให้พร้อม เรามีห้องพูดคุยกันก่อน อาจจะพูดจาตรงไปบ้าง เพราะเราต้องซักถามว่าจะนำเงินไปใช้ทำอะไร ที่มาของเงินที่นำมาใช้คืนเรียกว่าทะเลาะกันก่อนดีกว่า โดยผู้ค้ำประกันต้องมานั่งอยู่ด้วย เพราะเคยมีที่ไปเซ็นมาจากที่บ้าน ปลอมลายเซ็นกัน คนค้ำประกันไม่รู้เรื่อง ตัดปัญหา มากุยกั๊ก เช่นกันต่อหน้า ยื่นกู้เข้า ป้ายได้รับเงินเลย” สถาพรอธิบาย

ดอกเบี้ยเงินกู้ของสถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงนั้นอยู่ที่ร้อยละ 12.5 ต่อปี โดยให้ระยะเวลากู้เต็มที่ 2 ปี มีเงื่อนไขว่า 3 เดือนแรกขอให้ส่งทั้งต้นทั้งดอก

“ก็มีหนี้เสียหลายกรณี ต้องเจรจาประนอมหนี้กัน บางบ้านหนีหายไปก็มี แต่วันหนึ่งก็กลับมา เราก็เข้าไปเจรจา ขอให้คืนบ้าง” สถาพรเล่า

ต่อมาในปี 2555 สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงได้รับการต่อยอดเข้าเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จึงทำให้มีสวัสดิการเพิ่มเติม โดยสิทธิประโยชน์ที่สมาชิกพึงได้รับก็มีกรณีเจ็บป่วย ต้องนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล จะได้รับเงิน 300-700 บาท 3 ครั้งต่อปี สวัสดิการช่วยงานศพรายละ 1,000 – 6,000 บาท (1,000 สำหรับผู้ที่มีอายุเกิน 75 ปีขึ้นไป) สนับสนุนทุนการศึกษาแก่สมาชิก ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับปริญญาตรี โดยพิจารณาอุปทุนตามที่ขอมา (ปีล่าสุดจัดสรรไว้ให้ 60,000 บาท) และช่วยเปิดบัญชีรับขวัญบุตร 300 บาทต่อคน รวมถึงช่วยเหลือค่าคลอดบุตร 300 บาทต่อครั้ง (มีบุตรได้ไม่เกิน 3 คน) รวมถึงมีเงินจำนวนหนึ่งช่วยเหลือชุมชน

ทั้งนี้ เพื่อให้สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงมีหลักประกัน จึงได้ทำกรรมธรรม์สินทรัพย์มั่นคงให้กับสมาชิก ผ่านธนาคารออมสิน เพื่อเป็นการการันตีเงินทดแทน กรณีลูกค้าของ

สถาบันฯ เกิดเสียชีวิตขึ้นมา โดยซื้อเป็นราย 3 เดือน ทุน 100 และ 400 บาทต่อหัว โดยประเมินตามความเสี่ยงและภาระหนี้สิน (เป็นหนี้มากทำมาก) เมื่อลูกหนี้เสียชีวิต ธนาคารจะได้รับเงินชดเชยจากกรมธรรม์ เป็นจำนวนเงิน 12,000 และ 38,000 บาท ตามลำดับ โดยจะทำการแบ่งเงินจำนวนดังกล่าวครึ่งหนึ่งให้กับครอบครัวของลูกหนี้ อีกครึ่งหนึ่งจะเป็นของสถาบันฯ

จากตั้งแต่เริ่มต้นที่เป็นธนาคารชุมชนเฉลิมพระเกียรติ เปิดรับสมาชิกแค่ภายในหมู่บ้าน แต่ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงเปิดรับสมาชิกจากหมู่บ้านอื่นๆ ภายในตำบลล่อมแรดด้วย โดยจะได้สิทธิ์ในการฝากเงินเหมือนกับคนบ้านเวียง จะแตกต่างกันที่ตรงที่จะได้รับสิทธิ์ในการกู้เงินเพียง 30,000 บาทเท่านั้น โดยมีคนค้ำประกัน 2 คน หนึ่งในนั้นต้องเป็นคนบ้านเวียงด้วย

สถาบันการเงินชุมชนบ้านเวียงบริหารงานโดยคณะกรรมการ 9 คน เปิดเดือนละ 2 ครั้ง เป็นวันเสาร์ หรืออาทิตย์ ต้นเดือนและกลางเดือน ด้วยต้องอาศัยเจ้าหน้าที่เทศบาลมาเป็นกำลังหนุนในการลงข้อมูลในโปรแกรม ซึ่งทุกครั้งจะมีระบบเสียงตามสายเตือน นอกจากนี้ฝากถอน และกู้เงินแล้ว ที่นี่ยังรับจ่ายสาธารณูปโภค ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าผ่อนรถด้วย

มาที่นี่ที่เดียวครบหมดทุกเรื่องการเงินจริงๆ...

ธนาคารหมู่บ้านล้อมแรด

บ้านล้อมแรด หมู่ที่ 4 เป็นหมู่บ้านใหญ่ ด้วยเป็นชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของตำบลเลยก็ได้ แต่ดูจากชื่อก็รู้แล้ว ดังนั้น ที่นี่จึงมีทุกอย่าง บ้าน วัด โรงเรียน ร้านค้า ธนาคารพาณิชย์ เท่านั้นไม่พอ ยังมีธนาคารชุมชนเป็นของตัวเองอีก เรียกว่าอยู่ที่นี่มีครบหมด

มงคล เถินบุรินทร์ (คนซ้ายสุด) ประธานธนาคารหมู่บ้านล้อมแรด เล่าให้ฟังว่า ธนาคารแห่งนี้ตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ ช่วยเหลือชาวบ้านที่เดือดร้อนให้มีเงินไปจัดการปัญหาในชีวิต แต่กระนั้น เป้าหมายและจุดแข็งที่แท้จริง เกิดจากความต้องการให้ชาวบ้านรู้จักเก็บออม

“ปี 2547 หัวหน้าเกษตรอำเภอมาอบรม โดยมีโจทย์ขึ้นมาข้อหนึ่งว่า จะทำอย่างไรให้ชาวบ้านมีเงินออม จึงเริ่มประชุมกัน เห็นควรให้ทำธนาคารของหมู่บ้านขึ้น จัดตั้งผ่านกรมออมหุ้นฯ ละ 10 บาท ไม่จำกัดจำนวน โดยในช่วงหลังมีกำหนดไม่เกิน 100 หุ้นต่อเดือน” มงคลเล่า

ธนาคารดำเนินงานผ่านคณะกรรมการ 8 คน ประกอบด้วยประธาน ผู้จัดการ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เภรัญญิก ผู้ช่วยเรัญญิก สมุห์บัญชี ติดตามหนี้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ เกษียณ และแม่บ้านภายในชุมชน

ในปีแรก ธนาคารหมู่บ้านล่อมแรมมีสมาชิกกว่า 130 คน ทุกคนเป็นคนในบ้านล่อมแรม โดยผู้ที่สมัครสมาชิกต้องเสียค่าสมุด 30 บาท ธนาคารเปิดทุกวันที 5 บริการรับฝาก และปล่อยกู้ ดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน ขณะที่การปล่อยกู้ในวงเงิน 50,000 บาท ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน ขณะที่วงเงิน 20,000 บาท ใช้สมาชิกค้ำประกัน 2 คน

กำไรแต่ละปี จะแบ่งออกเป็นเงินประกัน ความเสี่ยงร้อยละ 10 สาธารณประโยชน์อีกร้อยละ 10 ค่าตอบแทนกรรมการร้อยละ 30 ปีผลร้อยละ 50 ให้กับทั้งผู้ฝาก และผู้กู้ โดยจะปันผลทุกเดือนมิถุนายน ซึ่งส่วนมากผู้ฝากจะได้เงินราว

ร้อยละ 6 ต่อปี ขึ้นอยู่กับยอดการกู้ของสมาชิก ปีไหนคนกู้มากก็มีผลกำไรมาก

“ถ้ามีงานในหมู่บ้าน เช่น งานศพ หรือสมาชิกเสียชีวิต ก็มีการจัดสรรเงินมาทำบุญ รวมไปถึงงานบุญต่างๆ ภายในชุมชน และเรายังให้ทุนการศึกษากับเด็กด้วย” ประธานธนาคารหมู่บ้านล่อมแรมเล่า

ขณะที่ **ศรีชุม จันทะวงศ์** (คนที่สามจากซ้าย) ฝ่ายติดตามหนี้ของธนาคารหมู่บ้านล่อมแรม เสริมว่า การปล่อยกู้ของธนาคารไม่เร่งรัดต้น เดือนไหนไม่มีจ่ายแค่ดอกเบี้ยยทยอยจ่าย ยิ่งเงินต้นลด ดอกเบี้ยก็ลดตาม

สำนักงานของธนาคารหมู่บ้านได้มาจากเงินบริจาคของคนในชุมชน สร้างจากน้ำพักน้ำแรงของชาวบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ถึงความมีส่วนร่วมของคนหมู่บ้านนี้ โดยศาลาทำการนี้ ตั้งอยู่ติดกับศูนย์ อสม. บ้านล่อมแรม

ปัจจุบันธนาคารหมู่บ้านล่อมแรมมีเงินหมุนเวียนราว 2.5 ล้านบาท สมาชิก 482 คน โดยในจำนวนนี้เป็นชายเพียง 11 คน

“ที่เห็นเป็นแบบนี้ เพราะทุกบ้านมีแม่บ้านเป็นสมาชิกอยู่แล้ว” ศรีชุมกล่าวด้วยรอยยิ้ม...

‘เพื่อน 2490’ ชราอย่างมีคุณภาพ

บ้านของ จิรโรจน์ โชติพงษ์วิวัฒน์ อยู่ฝั่งตรงข้ามกับเทศบาลเมืองล้อมแรด บนถนนพหลโยธินฝั่งมุ่งหน้าสู่ภาคกลาง ซึ่งเจ้าตัวบอกว่า เขาเป็นคนแรกที่บุกเบิกทำที่พักอาศัยอยู่ฝั่งนี้ โดยจิรโรจน์ทำบ้านพักให้เขา มีสวนเล็กๆ และที่บ้านของเขายังเป็นที่ทำการกลุ่มเพื่อน 2490

ร.ต.อ.นิคม วิเศษยิ่ง ประธานกลุ่มเพื่อน 2490 เล่าถึงที่มาที่ไปของกลุ่มว่า อำเภอล้อมแรดมีงานประจำปีที่เรียกว่า ‘สังฆเต็น’ ซึ่งจัดขึ้นต่อเนื่อง โดยเทศบาลเมืองล้อมแรดและอำเภอล้อมแรดจะสลับกันรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพ

“ปี 2552 ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางมาเปิดงาน มีผู้คนมาร่วมมากมาย แต่ปรากฏว่ามีเก้าอี้ไม่เพียงพอกับจำนวนคน จึงเกิดความคิดที่จะจัดผ้าป่าขึ้น โดยผู้ร่วมก่อการดีนี้มีอยู่ 7 คน แต่ละคนเกิดในปี 2490 มารวมจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อน 7 คน จากนั้นรับสมาชิกเพิ่มโดยสำรวจเพื่อนที่เกิดปีเดียวกันนี้ ได้ทั้งหมด 23 คน” ประธานกลุ่มเพื่อน 2490 เล่า

เมื่อตั้งกลุ่มเพื่อน 2490 ขึ้นมาแล้ว ได้มีการจัดผ้าป่าขึ้นมา 1 กอง บริจาคคนละ 500 บาท แต่แกนนำ 7 คน มอบให้คนละ 3,000 บาท จากผ้าป่ากองนั้นสามารถซื้อเก้าอี้เข้าวัด

ได้ 30 ตัว โต๊ะ 15 ตัว แล้วยังมีเงินเหลือกว่า 20,000 บาท จึงได้นำมาจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2553 แต่ในที่ประชุมลงความเห็นกันว่า ให้ถือเอาวันที่ 14 กุมภาพันธ์ เป็นวันตั้งกลุ่ม

จิรโรจน์ ซึ่งเป็นเลขานุการกลุ่มเสริมว่า ต่อมากลุ่มรับสมัครสมาชิกเพิ่ม โดยต้องเป็นผู้ที่มีอายุบวกลบจากปี 2490 ไม่เกิน 5 ปี เสียค่าสมัครสมาชิก 240 บาทต่อปี ครบ 1 ปี เก็บย้อนหลังอีก 1 ปี ต่อมามีการแก้ไขระเบียบโดยคณะกรรมการซึ่งมีมติเห็นชอบให้เก็บ 365 บาท หรือวันละ 1 บาท รวมถึงเปลี่ยนเงื่อนไขอายุสมาชิก โดยแค่บรรลุนิติภาวะก็สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่อาศัยอยู่ที่บ้านดอนไชย หมู่ที่ 7 และบ้านหนองเชียงราน หมู่ที่ 12

“พูดง่ายๆ ถ้าสมัครตอนนี้ต้องจ่าย 240 บาท กับอีก 365 บาท ซึ่งมีผลคุ้มครองทันที เพราะจ่ายย้อนหลังแล้ว” ร.ต.อ.นิคมขยายความ

กิจกรรมหลักของกลุ่มนั้น ถ้าสมาชิกหลักเสียชีวิต จะมีการเก็บเงินจากสมาชิกหลัก 100 บาท ถ้าสมาชิกสมทบเสียชีวิต สมาชิกหลักเสียให้ 50 บาท โดยจะนำเงินไปมอบให้กับครอบครัวของผู้เสียชีวิต (สมาชิกหลัก คือคนที่ไปสมัครโดยตรง มีจำนวน 152 คน สมาชิกสมทบ คือบิดา มารดา สามี ภรรยา หรือบุตร) ทั้งกลุ่มเพื่อน 2490 จะไปช่วยในงานศพ ตั้งแต่ต้นจนจบพิธี นอกจากนี้ ยามสมาชิกเจ็บไข้ได้ป่วย ก็มีการไปเยี่ยมไข้ รวมถึงกิจกรรมช่วยเหลือสังคม การศึกษา ศาสนา อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ซึ่งกลุ่มจะไปช่วยเหลือเพิ่มความสามาถ

ศรียนต์ นุปิง

วินิชัย สำญา

เมื่อดำเนินการมาได้ระยะเวลาหนึ่ง กลุ่มได้แตกยอดออกมาอีก 3 กลุ่มด้วยกัน คือ วิสาหกิจชุมชนบ้านดอนไชย ซึ่งเริ่มในปี 2555

ศรียนต์ นุปิง ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านดอนไชย เล่าว่า “ในตอนนั้นหมู่บ้านได้รับงบ SML มา 500,000 บาท มีมติประชาคมหมู่บ้านให้สร้างห้องประชุม 350,000 บาท ที่เหลืออีก 150,000 บาท กลุ่มรับมาดำเนินการทำวิสาหกิจชุมชนบ้านดอนไชย โดยนำเงินไปซื้อเครื่องอัดปุ๋ย หากว่าซื้อได้แค่ 3 เครื่อง จึงมาลงหุ้นเพิ่มในกลุ่มสมาชิก 95 คน หุ้นละ 100 บาท ได้ทั้งหมด 1,700 หุ้น นำมาซื้อเครื่องร่อน เครื่องสายพานลำเลียง ซ้อมัตถุติบ อาทิ น้ำ อีเอ็ม มูลสัตว์ วัคซีน มาทำปุ๋ยหมัก หลักรๆ ทำปุ๋ยสูตร 1 ที่มีปุ๋ยหมัก แกลบดำ ดิน รวมกับปุ๋ยสูตร 46-0-0, 15-15-15, 16-20-0 ผสมกับน้ำอีเอ็ม เมื่อได้ก็ก็นำมาอัดเม็ด สมาชิกที่มาทำปุ๋ยจะได้รับค่าแรงวันละ 300 บาท” จิโรจน์เล่า

เวลานี้ทางวิสาหกิจชุมชนบ้านดอนไชยกำลังหาทุนทำบรรจุภัณฑ์ของกลุ่ม เนื่องจากต้องสั่งทำในปริมาณมากถึง 5,000 ถุง แต่ยังคงชะลอโครงการไว้ก่อน ด้วยการตลาดยังไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับยังไม่มีเงินเหลือมากพอที่จะดำเนินการ โดยแต่ละปีวิสาหกิจชุมชนบ้านดอนไชยจะมีปันผลคืนสมาชิกร้อยละ 3

อีกกลุ่มหนึ่งคือ กองทุนฌาปนกิจศพผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งตั้งขึ้นในราวเดือนตุลาคม 2557 เพื่อช่วยเหลือศพไร้ญาติ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส โดยจะมีคณะกรรมการพิจารณา อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าเขตแต่ละเขตที่ผู้ใหญ่บ้านแต่งตั้ง คอยดูว่าใครเป็นผู้ยากไร้ ได้เงินกองทุนตั้งต้นมาจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้ประมาณ 5,100 บาท

วันชัย คำชู ในฐานะรองประธานกองทุนฯ อธิบายว่า การทำงานของกองทุนนี้จะเชื่อมโยงกับกลุ่มหลัก คือกลุ่มเพื่อน 2490 โดยหลักการคือ ถ้าสมาชิกหลักเสียชีวิต จะมอบเงินให้ 3,000 บาท ทั้งนี้ 2,000 บาท จะเป็นค่าฌาปนกิจ ขณะที่อีก 1,000 บาท จะนำเข้ากองทุน ฌาปนกิจศพผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส แต่หากสมาชิกสมทบเสียชีวิต จะมอบศพละ 2,500 บาท โดย 2,000 บาท เป็นค่าฌาปนกิจ ส่วนอีก 500 บาท เข้าสมทบกองทุนฯ

“ถ้าพี่น้อง ชาวบ้าน อยากให้กองทุนเข้าช่วยเหลือ จำเป็นต้องกรอกแบบฟอร์มของกองทุนฯ แล้วเราจะดำเนินการ ปัจจุบันกองทุนฯ มีเงินอยู่ราว 30,000 บาท ซึ่งนอกจากการหักเงินยามที่สมาชิกเสียชีวิตแล้ว ยังได้มาจากการตั้งกล่องรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาตามงานบุญต่างๆ ด้วย” วันชัยเล่า

ขณะที่ในราวเดือนมกราคม 2558 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมาอีกกลุ่ม มีสมาชิก 45 คน มีจิโรจน์ เป็นรองประธานกลุ่มฯ โดยสมาชิกต้องทำการการออมไม่ต่ำกว่าเดือนละ 100 บาท และต้องเป็นสมาชิกหลักของกลุ่มเพื่อน 2490 เท่านั้น

“ถ้าฝากครบ 1 ปี สามารถเบิกได้ แต่ไม่เกินร้อยละ 80 ของเงินฝาก อนาคตมีปล่อยให้กู้ เมื่อให้กู้ก็จะมีดอกเบี้ย ซึ่งเป็นกำไร ตรงนี้เราก็จะนำมาจัดสรรให้กับสมาชิกต่อไป” จิโรจน์ว่า

วันนี้กลุ่มเพื่อน 2490 ใช้วิสัยทัศน์ที่ว่า ‘เพื่อความสามัคคี อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม เกื้อกูลช่วยเหลือกัน ร่วมสร้างสรรค์สังคม ระดมความคิดที่ดี’ และเพื่อให้กลุ่มมีความยั่งยืน ดำเนินการด้วยความโปร่งใส จึงมีการกำหนดให้คณะกรรมการมีวาระ 2 ปี เมื่อหมดวาระจะมีการส่งหนังสือเลือกตั้งถึงบ้าน

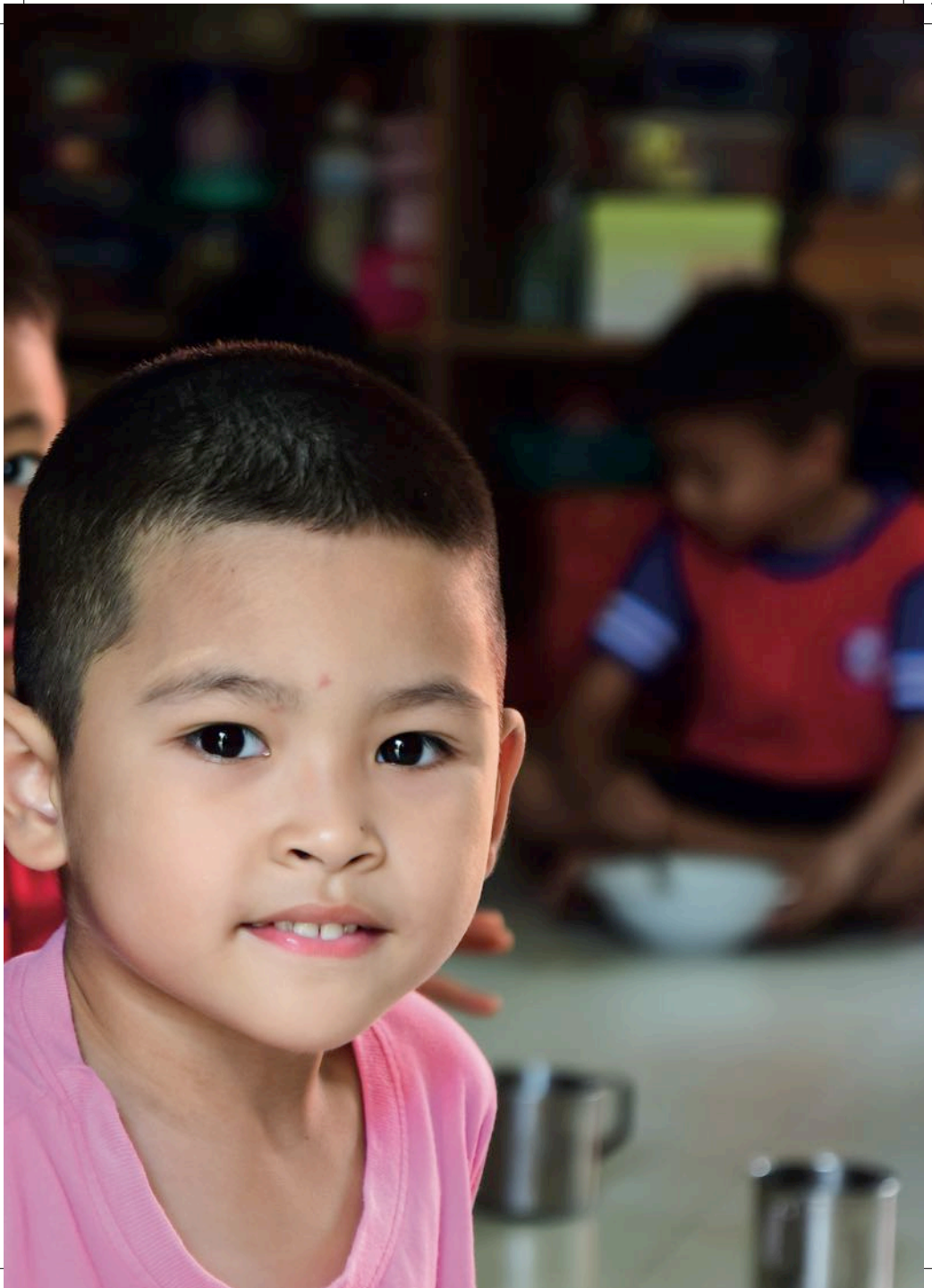
“ผมลองทำหลายแบบแล้ว ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ แต่พอลองส่งหนังสือให้เขากา คณะณที่บ้าน ปรากฏว่าได้รับการตอบรับดี” ประธานกลุ่มเพื่อน 2490 ทิ้งท้าย...

ออมบุญวันละหนึ่งบาทเพื่อสวัสดิการชุมชน

ความน่ารักรอย่างหนึ่งของชุมชนชนบทคือการช่วยเหลือแบ่งปัน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่พบได้แทบทุกที่ ผ่านเครื่องมือกลไกแตกต่างกันไป ซึ่งภาพรวมของทั้งตำบลล้อมแรดแห่งนี้มีกองทุนออมบุญวันละหนึ่งบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนที่ตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือผู้คนส่วนใหญ่ที่ไม่มีสวัสดิการรองรับ

ยุพิน เถาเบี้ยปลุก ประธานกองทุนออมบุญวันละหนึ่งบาทเพื่อสวัสดิการชุมชนตำบลล้อมแรด ย้อนความให้ฟังว่า ในปี 2545 กลุ่มผู้สูงอายุทอผ้าได้มีโอกาสไปดูงานที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้เห็นการทำกองทุนสวัสดิการ จึงอยากนำกลับมาทำในชุมชน

ยุพิน ฉาบเป็ปลูก

“เราเริ่มต้น วันที่ 15 สิงหาคม 2545 ด้วยสมาชิกจำนวน 262 คน เก็บค่าแรกเข้า 50 บาท เพื่อทำสมุดประวัติสมาชิก แล้วก็ออกมาวันละบาท เก็บเป็นรายเดือน ปัจจุบันนี้ก็ยังคงเก็บเท่าเดิมที่เดือนละ 30 บาท และมีค่าสมทบรายปี 50 บาทต่อคนต่อปี โดยจะเก็บทุกวันเสาร์แรกของเดือน” ยุพินเล่า

คณะกรรมการประกอบด้วยประธาน รองประธาน 2 คน ซึ่งคนหนึ่งดูฝ่ายบริหาร และทะเบียน อีกคนหนึ่งดูฝ่ายพัฒนาองค์กร ฝ่ายตรวจสอบ และติดตามประเมินผล รวมคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน ดำเนินการมาได้ระยะหนึ่ง ทางเทศบาลก็เริ่มขับเคลื่อนเข้ากับข้อบัญญัติในปี 2547 กระทั่งในช่วงหลังรัฐเริ่มมีการสนับสนุนให้ชุมชนจัดสวัสดิการของตัวเอง ซึ่งกองทุนฯ นี้สอดคล้องอยู่แล้ว จึงได้รับการสมทบจากรัฐบาลในราวปี 2553

การขอใช้สวัสดิการนั้น ต้องเข้าเป็นสมาชิกถึง 180 วัน จึงจะใช้สิทธิ์ได้ โดยมีสวัสดิการหลากหลาย อาทิ บุตรที่เกิดมาจะได้ค่ารับขวัญคนละ 500 บาท สมาชิกที่นอนรับการรักษาตัวในโรงพยาบาลจะได้รับเงินเยี่ยมไข้คนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืนต่อครั้ง และภายใน 1 ปี เบิกได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ในวงเงินไม่เกิน 1,000 บาท ขณะที่สมาชิกที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป และผ่านการออมสมทบครบ 10 ปี จะได้รับสวัสดิการเป็นเงินจ่ายทดแทนกองทุนสวัสดิการชุมชนวันละ 1 บาท ส่วนสมาชิกที่มีอายุ 85 ปีขึ้นไป และผ่านการออมครบ 15 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 300 บาท

ผู้ติดเชื้อ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ ทางกองทุนจะจ่าย

เงินทดแทนวันละ 1 บาท และได้รับสวัสดิการตามสิทธิที่พึงได้ นอกจากนี้ยังมีมีส่วนของการศึกษา ซึ่งสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นหรือปลาย ปวช. ปวส. ที่ผ่านการออมสมทบครบ 5 ปี จะได้รับทุนการศึกษาด้วย

ขณะที่ในส่วนของการเสียชีวิต กองทุนฯ พิจารณาเป็นขั้นบันได โดยเป็นสมาชิกครบ 180 วัน ได้รับ 3,000 บาท ครบ 365 วัน ได้รับ 5,000 บาท ครบ 730 วัน ได้รับ 6,000 บาท ครบ 1,095 วัน ได้รับ 7,000 บาท ครบ 1,460 วัน ได้รับ 7,500 บาท ครบ 1,825 วัน ได้รับ 8,000 บาท ครบ 2,190 วัน ได้รับ 8,500 บาท ครบ 2,555 วัน ได้รับ 9,000 บาท ครบ 2,920 วัน ได้รับ 9,500 บาท ครบ 3,285 วัน ได้รับ 10,000 บาท ครบ 3,650 วัน ได้รับ 10,500 บาท ครบ 4,015 วัน ได้รับ 11,000 บาท ครบ 4,380 วัน ได้รับ 11,500 บาท ครบ 4,745 วัน ได้รับ 12,000 บาท ครบ 5,110 วัน ได้รับ 12,500 บาท ครบ 5,475 วัน ได้รับ 13,000 บาท และเป็นสมาชิกครบ 16 ปีขึ้นไป ได้รับ 2 เท่าของเงินออมสูงสุดไม่เกิน 35,000 บาท เรียกได้ว่า คนที่นี้ดูแลกันตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต

ปัจจุบันสมาชิกกองทุนฯ นี้มีอยู่ราว 5,000 กว่าคน ทั้งทั้งตำบล จะมีเงินเก็บก็เพียงโชนบ้านดอนไชย บ้านเหล่า และบ้านท่านางซึ่งมีกลุ่มของตัวเอง นอกเหนือจากการจ่ายสวัสดิการแล้ว ทางกองทุนฯ ยังได้นำเงินส่วนหนึ่งให้วิสาหกิจชุมชนกุ่มยี่ม อาทิ โรงบดกลีอกซีเมนต์บ้านเหล่า เพื่อเพิ่มผลกำไรผ่านระบบดอกเบี้ยย

เห็นแบบนี้แล้ว ขวนให้ตีใจแทนคนตำบลล่อมแรดจริงๆ...

เศรษฐกิจดี มีความยั่งยืน

Economy

เศรษฐกิจเมืองเกินนับว่าอยู่ในช่วงขาขึ้น เมืองกำลังซบซบขยาย ด้วยความเป็นเมืองจึงมีช่องทางทำกินที่เปิดกว้าง ภายในตำบลล้อมแรดเองก็มีอาชีพหลากหลาย ส่วนหนึ่งทำการค้า ส่วนหนึ่งเป็นเกษตรกร ส่วนหนึ่งเป็นข้าราชการ หรือเป็นพนักงานห้างร้าน ความที่ประชากรที่นี่มีที่มาแตกต่างกันไปมาอาศัยอยู่ และเติมเต็มระบบเศรษฐกิจ แต่ครั้งนี้จะพาไปรู้จักกับผู้คนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ที่นี่ พวกเขาทำอาชีพหลากหลาย แตกต่างกันไปตามบริบทเรื่องราวของชีวิต...

เกษตรอินทรีย์บ้านเด่นแก้ว

ปุ๋ยนับเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในภาคเกษตรกรรม ซึ่งช่วงที่ผ่านมา ปุ๋ยเคมีเคยเป็นที่นิยม แต่เมื่อเวลาผ่านไปดินเริ่มเสื่อมโทรมลง สวนทางกับราคาปุ๋ยที่สูงขึ้นทุกวัน ในราวปี 2550 ทางเทศบาลตำบลล้อมแรดจึงได้พากลุ่มชาวบ้านมาศึกษาดูงานที่ภาคกลาง เพื่อเสาะหาแนวทางมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่

กลั่น ปินตา ประธานกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านเด่นแก้ว เล่าว่า เมื่อกลับมาได้มีการรวมสมาชิกราว 120 คน ระดมทุนหุ้นละ 10 บาท เพื่อทำกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านเด่นแก้ว และในช่วงเวลานั้นได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลโครงการอยู่ดีมีสุขจำนวน 123,000 บาท ซึ่งทางกลุ่มนำมาจัดซื้อเครื่องอัดปุ๋ย เครื่องตีป่น และเครื่องผสม

ในปีถัดมา (ปี 2551) กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนจากโครงการ SML เป็นจำนวน 350,000 บาท จึงนำมาสร้างโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ โดยใช้พื้นที่ด้านหลังของวัดเด่นแก้ว นอกจากนี้ทางกรมพัฒนาที่ดินก็เข้ามาให้การสนับสนุนด้านวัสดุในการผลิต

“วัตถุประสงค์ที่ใช้เป็นของในพื้นที่ ผมเองได้ไปตั้งธนาคารมูลวัวไว้ที่ตำบลห้วยบุก ก็เป็นแหล่งซื้อหามูลวัวมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยปุ๋ยที่ทางกลุ่มทำได้จะจำหน่ายในชุมชนเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ต้องเสาะหาตลาดข้างนอกด้วย แต่กลุ่มดำเนินการมาได้ระยะเวลานานหนึ่งก็ชะงักไป เป็นช่วงปี 2553 ที่ผมหมดวาระการเป็นผู้ใหญ่บ้านเด่นแก้ว สมาชิกที่เฝ้าพอใจก็ขอคืนหุ้นหยุดไปได้ราวปีหนึ่งก็กลับมาเริ่มกันใหม่” กลั่นเล่า

เริ่มต้นใหม่ไม่ได้ราบรื่นนัก แต่อย่างน้อยก็สามารถประคับประคองกิจการต่อมาได้ ปัจจุบันกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านเด่นแก้วเหลือสมาชิก 22 คน คนที่มาทำงานที่โรงผลิตจะได้รับค่าแรงวันละ 300 บาท ซึ่งไม่มีใครอยากทำนัก เพราะเป็นงานที่หนัก กลิ่นไม่ดี ฝุ่นเยอะ ถ้าสุขภาพไม่แข็งแรงจริง ก็ยากที่จะทำได้

ทางกลุ่มฯ รับซื้อวัสดุจากชุมชน ทั้งมูลวัว ชี้หมู กากถั่วเหลือง กากถั่วลิสง จะมีก็แต่มูลค่างควาที่กลุ่มต้องไปหาซื้อนอกพื้นที่ สินค้าที่ผลิตได้จะมีทั้งที่ขายในชุมชน โดยขายกระสอบ 20 กิโลกรัม และยังมีบรรจุห่อละ 2 กิโลกรัม ส่งตามร้านค้าในชุมชน อีกส่วนขายนอกพื้นที่

“กลุ่มเรามีลูกค้าอยู่ที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งแต่ละเดือนจะมารับไป 100 กระสอบ ทางกลุ่มฯ ขายส่งให้กระสอบละ 160 บาท ขายครั้งหนึ่งไม่ใช่จะได้เงินเลย ต้องรอมวดต่อไปถึงจ่าย เราจึงไม่มีเงินหมุนเวียน โรงงานปุ๋ยจึงต้องทำฯ หยุตฯ รอตตามอเตอร์ที่รับมาเป็นหลัก ส่วนที่เหลือขายแบ่งกันใช้ในหมู่บ้าน โดยราคากระสอบ 20 กิโลกรัม อยู่ที่ 200 บาท” ก๊อแลนเล่า

ในปีหนึ่งจะมีปันผลให้กับผู้ถือหุ้น อย่างปีล่าสุดได้ร้อยละ 15 ซึ่งดีเป็นจำนวนเงินแล้ว ก็ไม่มากมายเท่าไร เนื่องจากผลิตไม่มาก และแต่ละปีคณะกรรมการจะได้รับค่าตอบแทนเล็กน้อย เพียงคนละ 100-200 บาทเท่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลประกอบการ

ก๊อแลนยอมรับว่า ทุกวันนี้การดำเนินงานของกลุ่มค่อนข้างทุลักทุเล เนื่องจากไม่มีเงินทุนสำรองที่มากพอมารองรับการผลิต รวมไปถึงคนที่มาทำงานตรงนี้ก็ยังมีน้อยเหลือเกิน แต่ถึงอย่างนั้น อดีตผู้ใหญ่บ้านก็มีความตั้งใจที่จะทำให้โรงปุ๋ยแห่งนี้สามารถดำเนินการทางธุรกิจต่อไปได้อย่างมั่นคง ไม่ว่าจะแลกมาด้วยความยากลำบากเพียงใด...

จักสานงอบ

ในช่วงบ่ายอากาศร้อนอบอ้าวเหลือเกิน แต่แม่บ้านกลุ่มหนึ่งในบ้านแพะหลวง หมู่ที่ 14 กลับมานั่งรวมตัวกันสานงอบให้ลึมร้อน โดยใช้บริเวณลานบ้านของ **จันทร์หอม ดีงดี** ประธานกลุ่มจักสานงอบ ปู่เสื่อทำงานหัตถกรรมที่เป็นแหล่งรายได้เสริม

หลังจากง่วนอยู่กับการเตรียมน้ำต้มเย็นๆ มาต้อนรับขับสู้ จันทร์หอมก็นั่งรวมกับเพื่อนอีกสองคน **ยุพา นันทาดี** และ **สุปราณี ตกแสง** จากนั้นจึงค่อยๆ เล่าเรื่องราวให้ฟังกันทีละน้อย

“ตอนนั้นปี 2543 บ้านอื่นเขามีกลุ่มกัน เราเองก็อยากมีกับเขาบ้าง (หัวเราะ) เลยเริ่มหา
ลู่ทาง พี่เองทำจักสานอยู่แล้ว เป็นสิ่งที่เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษ ก็เห็นว่าเรามีของที่อยู่กับตัว
แต่ก็ยังไม่ได้ลงมือทำอะไร เพราะไม่มีทุน” จันทรหอมว่า

กระทั่งในปี 2545 มีการรวมกลุ่มอย่างจริงจัง โดยเริ่มต้นกันในเครือญาติ และเพื่อนบ้าน
แรกมีทำกันแค่ 10 คน แต่ไปๆ มาๆ ก็รวมสมาชิกได้ราว 60 คน กระทั่งกาลเวลาผ่านไป ก็
เหลือที่ทำจริงๆ จังๆ ราว 30 คน

เมื่อรวมกลุ่มแล้ว จันทรหอมจึงเริ่มไปหาวัสดุ โดยไปซื้อโใบลานจากจังหวัดตากมาขายให้
กับสมาชิก เงินกำไรที่ได้ตัดเข้าเป็นทุนตั้งต้นของกลุ่ม สำหรับบางคนที่ไม่สะดวกซื้อของไป
ทำเอง ก็รับงานไปทำเพื่อแลกกับค่าแรง ส่วนคนที่ซื้อวัสดุไปทำ กลุ่มก็รับซื้อผลิตภัณฑ์กลับ
มา นอกจากนี้กลุ่มยังมีการรวมตัวเดือนละ 4 วัน เพื่อผลิตงอบ สมาชิกที่มาร่วมจะได้รับ
ค่าแรงกลับไป

ในส่วนของการขายนั้น ที่หมู่บ้านแพะหลวงมีพ่อค้าคนกลาง 3 รายคอยรับซื้อชิ้นงาน
โดยในส่วนของงอบซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักนี้ กลุ่มทำขายมาตั้งแต่ใบละ 12 บาท จนตอนนี้
ราคาสูง 32 บาท ด้วยวัสดุหายาก มีราคาแพงขึ้น เช่นเดียวกับราคาน้ำมัน

ยุพา เสริมด้วยว่า ทุกคนในกลุ่มต้องออมเดือนละ 100 บาทเท่ากัน เพื่อที่ปลายปีจะได้
นำกำไรมาปันผลให้กับสมาชิกในอัตราที่เท่ากัน

“เงินที่ได้มา เอาไปซื้อยอดลานขายให้กับสมาชิก ถ้าไรเข้ากลุ่มหมด ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ไร่รอบป่าผลทีเดียว วันนี้สินค้าของเราจึงอบเป็นหลัก แล้วก็ก็มีแบบเพิ่มลวดลาย แต่ช่วงนี้ของไม่ค่อยมี (เดือนเมษายน) เพราะเข้าใกล้ฤดูทำนา คนสั่งกันมาก” ยุกาวา

นอกเหนือจากอบแล้ว สมาชิกยังผลิตสินค้าอื่นๆ อาทิ โมบาย กระเป่า ตามความสนใจของสมาชิกแต่ละคนไป

ทั้งสามนั่งทำงานไป เลี้ยงหลานไป พักหนึ่ง จันทรหอมก็นำอบที่วาดลวดลายแล้วออกไปพ่นเคลือบเงาหน้าบ้าน

“ก่อนसानเราต้องนำลานไปตากแดด 3 แดด จนแห้งสนิท ในกลุ่มแบ่งๆ กันเอาไปตาก แต่แดดดีแบบนี้ 2 วันก็แห้งแล้วมั้ง” จันทรหอมกล่าวด้วยรอยยิ้ม...

‘สีกัลยา’ ใฝ่รับนางพ้อเพียง

พื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ที่การลดรายจ่าย รายได้ไม่เพิ่มไม่ใช่นัยสำคัญ ซึ่งการลดรายจ่ายในบ้านนั้นทำได้หลายวิธี อยู่ที่ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ว่าจะสามารถจัดสรรสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในบ้านให้เป็นประโยชน์ขึ้นมาได้อย่างไรบ้าง

บ้านของ กัลยา สือเมือง เป็นร้านทำผม และร้านรับตัดชุดสตรี ซึ่งอยู่ตรงด้านหน้า หากหลังบ้านนั้นกลับเป็นพื้นที่สีเขียวที่เจ้าบ้านปลูกสวนครัวและผลไม้ไว้รับประทาน รวมไปถึงเป็นที่เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตของใช้ในชีวิตประจำวันด้วย

นั่งลงได้ชายคาบ้านได้สักพัก เจ้าบ้านก็นำข้าวเกรียบส้มเกลี้ยงมาให้รับประทาน เสิร์ฟพร้อมกับน้ำอัญชันเย็นๆ ความอร่อยของข้าวเกรียบแทบจะทำให้ลืมถึงเหตุของการมาเยี่ยมเยือน ยังกดีที่เจ้าบ้านเปี่ยมด้วยอัธยาศัย ไม่เร่งร้อน

“เมื่อก่อนที่บ้านป่าเป็นครอบครัวใหญ่มาก อยู่กัน 11 คน พอช่วงปี 2540 เศรษฐกิจไม่ดี ทางการเงินไม่ทัน ไม่รู้จะทำยังไง สามีชวนไปดูศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ไปดูแนวทางการใช้ชีวิต” กัลยาเริ่มเล่า

หลังจากกลับมา กัลยาก็ยังไม่ได้ทำอะไรให้เป็นรูปเป็นร่างใหญ่โต เพียงหยิบนั่นจับนี่ทำเล็กๆ น้อยๆ จนกระทั่งปี 2548 เริ่มมั่นใจในความรู้ความสามารถว่ามีเพียงพอที่จะทำได้

เลยอยากตั้งกลุ่ม จึงชวนชาวบ้านเข้ามาร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยมีสามีช่วยอุปถัมภ์ทุนทรัพย์ ชื่อของมาเรียนมาทำกัน โดยเริ่มผลิตแชมพูมะกรูด แชมพูดอกอัญชัน เมื่อผลิตแล้วก็แจกจ่ายให้ไปทดลองใช้กัน

ต่อมาพัฒนาชุมชนได้ติดต่อให้กัลยาไปอบรมเรื่องบรรจุภัณฑ์ ขณะที่ทาง กศน.ตำบลล้อมแรดเข้ามาช่วยปรับสถานที่ สนับสนุนอุปกรณ์ รวมถึงจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

“คนในกลุ่มไม่ได้มีฐานะ เรื่องลงทุนเลยไม่ต้องพูดถึง อาศัยทุนจากที่เขามาให้ กับทุนของสามีป่าใครมทำก็จัดซื้อไว้ จัดจำนวนชั่วโมง ป็นเป็นค่าแรงให้ไป บางคนก็กลบเอาเป็นของไปใช้ก็มี หลายคนพอมีความรู้ ก็เอาไปทำเองที่บ้าน อย่างผลิตภัณฑ์น้ำยาซักผ้า เพราะแถวบ้านป่ารับจ้างซักผ้ากันเยอะ” กัลยาเล่า

ทุกวันนี้ก็ขายขายแชมพูสมุนไพร อาทิ มะกรูด อัญชัน ภายใต้แบรนด์ ‘ลีลาภักยา’ อย่างแชมพูสมุนไพรมะกรูดนั้นราคาปลีกอยู่ที่ 59 บาท แชมพูสมุนไพรอัญชันอยู่ที่ 69 บาท แล้วยังน้ำยาล้างจานสูตรเข้มข้นราคา 30 บาท ถ้ามาซื้อจำนวนมากจะได้ราคาส่วนลดร้อยละ 20 เวลานี้ผลิตภัณฑ์ของภักยาได้มาตรฐาน มผช. รวมถึง OTOP ระดับ 1 ดาว ด้วยไม่มีโรงเรือน ไม่ได้จัดโซนไฟให้เป็นระเบียบ

นอกจากให้ความรู้เรื่องผลิตภัณฑ์แล้ว ภักยายังสอนทำบัญชีรายรับรายจ่าย ปลูกผัก ทำขนม ทำบายศรี พวงมาลัย ทำผม เพราะอาชีพดั้งเดิมของภักยาคือทำผม ด้วยครั้งหนึ่งเคยเป็นครูสอนทำผมที่เทศบาลนครกรุงเทพฯ

แต่เห็นอาชีพอยู่กับความสวยงามแบบนี้ เลยหันมาแปลกใจเข้าไปอีก เมื่อรู้ว่าภักยายังเป็นหมอดินอาสา ทำปุ๋ยเอง สามารถถ่ายทอดได้ ว่าแล้วจะหาว่าไม่เชื่อ ภักยาเลยเดินนำไปชมสวนผักที่ตัวเองปลูกไว้ทางด้านหลังบ้าน

เชื่อแล้วว่าความใฝ่รู้ สามารถพวงตนให้อยู่ได้อย่างมีคุณภาพจริงๆ...

สมุดโทรศัพท์สู่ทางแห่งจักสาน

คนจำนวนไม่น้อยจากบ้านมาทำงานที่เมืองหลวง เมืองที่มีโอกาสและมีงานมากมายให้ทำ วันหนึ่งเมื่อถึงจุดอิ่มตัว จุดหมายปลายทางใหม่ ทว่าคุ้นเคยก็คือบ้าน ดวงกมล ธรรมส เองก็เลือกกลับบ้าน ใช้ชีวิตเรียบง่ายไปตามครรลอง

“พี่ทำงานที่กรุงเทพฯ มานาน ตอนย้ายกลับมาบ้านในปี 2553 ก็มีสมุดโทรศัพท์หน้าเหลืองติดกลับมาด้วย พออยู่บ้านก็เริ่มทำเป็นงานอดิเรก ทำไปทำมาวัตถุดิบก็หมด ที่นี้กลุ่มอสม.บ้านอุมลอง ก็มีการคิดแยะขะยะ มีสมุดหน้าเหลืองพวกนี้ พี่ก็ขอซื้อ” ดวงกมลเล่า

เมื่อสำเร็จเป็นชิ้นงาน ดวงกมลจึงนำงานไปขายที่โรงเรียนบ้านอุมลอง กลุ่มลูกค้าเป็นผู้ประกอบการที่มารับบุตรหลาน ซึ่งผลิตภัณฑ์ได้รับความนิยม จึงมีแนวความคิดจัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้นมา

“เริ่มกลุ่มกัน 6 คน มีพี่เป็นคนสอน บางคนมีความสามารถขึ้นรูปกระเป๋าเองได้ บางคนทำไม่ได้ ความสามารถแต่ละคนไม่เหมือนกัน คนที่ทำได้ ก็เข้ามารับจ้างมันวันกระดาศ ซึ่งพี่

รับซื้อกระดาษที่ม้วนแล้วร้อยละ 10 บาท คนที่ทำเป็นตัวกระเป่ามา กลุ่มจะทำการตีราคา
ค่าแรงให้ ส่วนที่เป็นกำไรเอาเข้ากลุ่มเพื่อซื้ออุปกรณ์มาทำต่อ” ดวงกมลว่า

การขึ้นรูปกระเป่าแต่ละใบจะใช้ลวดสอดขึ้นเป็นฐานในแนวตั้ง ทำไปเรื่อยๆ โดยดวงกมล
ว่า ถ้าจ้งม้วนกระดาษแล้ว จะขึ้นรูปกระเป่าได้ไว ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงก็เสร็จ 1 ใบ
โดยจะขายในราคาต่างๆ กันไป ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของตัวชิ้นงาน

“นอกจากขายที่โรงเรียนแล้ว ถ้ามีงานสั่งขมเต็น ก็เอาไปขายที่งาน รวมไปถึงงาน
วิชาการของเด็ก เป็นรายได้เสริมที่ไม่ได้มากมายอะไร แต่ก็พอให้อยู่ได้อย่างมีคุณภาพ”
ดวงกมลทั้งท้าย

นอกเหนือจากทำกระเป่าในยามว่างแล้ว ดวงกมลยังเปิด ‘บ้านธรรม’ ของตัวเอง ทำ
เป็นโฮมสเตย์ให้แขกมาเข้าพักด้วย...

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านอุมลอง

ทางเข้าสู่บ้านอุมลอง หมู่ที่ 1 นั้นแลดูสะอาดสะอ้านจริงๆ แล้วก็เกือบจะทุกที่ในตำบล ล้อมแรด ต้องยอมรับว่าที่นี่รักษาความสะอาดกันดีเหลือเกิน โดยวันนี้ลงพื้นที่แต่เช้า เพื่อมาพบกับแม่หลวงของบ้านนี้ ซึ่งเป็นประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านอุมลอง

รุ่งทิwa สุวรรณอัคร์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน หรือแม่หลวง ในชื่อเรียกตำแหน่งของคนทางเหนือ โดยเราเพิ่งสวนกับแม่หลวงบนถนนในหมู่บ้าน โชคดีที่ไม่ค่อยลาดกันไปเสีย

แม่หลวงเปิดบ้านให้พูดคุย พลันที่น้ำน้ำมาให้ดื่ม จึงเริ่มพูดคุยกัน

“เราเริ่มตั้งแต่ปี 2546 เอาชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่ทำนา ช่วงนอกฤดูทำนา เรามีเวลาว่าง โดยตอนนั้นเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอเอเลนมาช่วยอบรม สอนแปรรูปสมุนไพร อาทิ กระจ่างดำ พอเรียนรู้แล้วก็รวมกลุ่ม ลงหุ้นคนละ 100 บาท ได้จำนวนทั้งหมด 112 หุ้น แต่ก็ทำไม่ได้ไม่นาน เพราะไม่มีวัตถุดิบ ประกอบกับสถานที่ไม่เหมาะ เพราะต้องมีโรงเรือนถึง 4 ห้อง เราไม่มีพร้อมขนาดนั้น ก็เลยหยุดแปรรูป” แม่หลวงเริ่มเล่า

เมื่อหยุดไป ก็ต้องหาอย่างอื่นมาทดแทน ซึ่งกลุ่มของแม่หลวงได้ทำกล้วยบาร์บีคิว แต่ด้วยปัญหาจากจิกหลายเรื่อง อาทิ ค่าแรงที่จ่ายให้สมาชิกได้เพียง 10 บาทต่อครั้ง กล้วยไม่เพียงพอ ต้องซื้อเข้ามาทำ ทำให้ได้กำไรน้อย ที่สุดจึงมาลงเอยที่พริกกลาบ แต่เหล่าสมาชิกก็ทหดหายจนเหลืออยู่เพียง 5 คน

การผจญภัยของพริกกลาบยังต้องดำเนินต่อ โดยจนถึงวันนี้ กลุ่มได้ขายที่ทำกรมาแล้ว 3 ที่ จากแรกเริ่มทำที่บ้านครูสอนเด็กเล็ก จุดที่ 2 อยู่ที่วัดอุมลอง ทำโรงเรือนไว้ แต่ไม่ได้ใช้จริง จึงยกให้ อสม. นำไปใช้ จนมาถึงที่ปัจจุบัน ซึ่งอยู่ตรงข้ามบ้านของแม่หลวง

รุ่งทิศา สุวรรณอัคร์

วัตถุดิบนั้น มีแหล่งที่มาจาก 2 แห่งด้วยกัน โดยตีป्ली ตะไคร้ ข่า นั้น กลุ่มซื้อกับชาวบ้าน ขณะที่พริกแห้ง กระเทียม รากผักชี มะแขว่น กะปิ นำเข้ามาจากลำปาง เมื่อได้มาแล้วก็ช่วยกันปอก ช่วยกันหั่น นำไปตากแล้วขังใส่ถุงเอาไว้ เมื่อถึงวันทำ สมาชิกจะช่วยกันตระเตรียมของเพื่อนำไปอบแห้ง บั่นคั่ว แล้วบั่นบดละเอียดตามสัดส่วนที่เป็นความลับเฉพาะของกลุ่ม

“คนที่มาทำจะได้รับค่าแรงวันละ 150 บาท ซึ่งถือว่าไม่เยอะเท่าไร แต่ก็ได้รับเพิ่มเติมตอนปันหุ้นรายปี เท่าที่ผ่านมাত্র้อยละ 5 ต่อปี” แม่หลวงแจง

ปริมาณการผลิตนั้นขึ้นอยู่กับความเร็วในการขาย โดยสมาชิกจะนำพริกอบที่ติดใส่แผงกระดาษไปส่งตามร้านค้า เมื่อลูกค้าแจ้งมาว่าของหมด กลุ่มจะรวมตัวกันทำ

“โดยเฉลี่ยเดือนละครั้งทำที่ พริกอบเราเก็บได้เป็นปี นอกจากขายตามร้านค้าแล้ว ยังมีชาวบ้านที่ย้ายไปตั้งรกรากต่างถิ่น กลับบ้านที่ก็ซื้อไปทีละเยอะๆ ราคาขายส่งโหลละ 100 บาท ถ้าสมาชิกเอาไปส่งจะตัดให้ 10 บาทด้วย ที่เหลือเข้ากลุ่ม เป็นต้นทุน” แม่หลวงเล่าด้วยรอยยิ้ม...

จักสานบ้านดอนทราย

บ้านดอนทราย หมู่ที่ 13 อยู่ห่างจากศูนย์กลางตำบลค่อนข้างมาก ที่หมู่บ้านนี้มีกลุ่มจักสานที่รวมตัวกันผลิตงานเพื่อเป็นรายได้ในยามที่ว่างเว้นจากงานประจำ

ช่วงเวลาที่ไปนั้น **อุ๋นทอง กันชาติ** เพิ่งประสบอุบัติเหตุสิ้นลม ทำให้เดินเหินไม่ค่อยสะดวกเท่าไรนัก แต่ก็มาต้อนรับขับสู้เต็มที่ เพียงแวบเดียวที่ได้พูดคุย ก็รู้ว่ายายอุ๋นทองเป็นคนอารมณ์ดี คุยไปอึ้งไปหัวเราะไป

ยายอุ๋นทองเล่าว่า ทางตำบลได้ส่งเสริมให้ไปดูงานที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ต่อด้วยที่จังหวัดสุโขทัย ยายอุ๋นทองกับเพื่อนๆ เห็นว่า ตัวมีความรู้ด้านนี้ ก็น่าจะหยิบจับทำเป็นรายได้เสริมในช่วงที่ว่างเว้นจากงานเกษตร

“ในปี 2550 เราพร้อมกับเพื่อนบ้านจำนวน 10 คน ลงเงินคนละ 100 บาท โดยมีเทศบาลให้งบประมาณสนับสนุนอีกส่วนหนึ่ง ใช้อัตถุติบอย่างกกซึ่งมีอยู่ในชุมชนมาทำ เริ่มจากพวกตะกร้า กล่องข้าว พัด ส่วนพวกสี ลวด ตะปู ไปหาซื้อเอา ทำด้วยกันในกลุ่ม เสร็จก็ไปขายตามร้านผลไม้ เอาเงินเข้ากลุ่มส่วนหนึ่ง ที่เหลือก็แบ่งกันไปตามสมควร” ยายอุ๋นทองเล่าด้วยรอยยิ้ม

การดำเนินงานในลักษณะกลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับออเดอร์ ซึ่งถ้ามีงานเข้ามา ทุกคนจะเข้ามา

ช่วยกันทำ แต่หากไม่มียอดสั่งซื้อเข้ามาเยอะ ทุกคนจะทำของใครของมัน หาตลาดกันตามความสามารถ

“เราแต่ละคนก็มีอายุเยอะแล้ว ไม่ได้ตื่นนอนอะไรมาก มีคนสั่งก็ทำ สั่งมากก็แจกจ่ายกันในกลุ่ม เราทำมากไม่ได้ เพราะต้นทุนสูง เงินทุนหมุนเวียนไม่มี” ยายอู่หนองเล่า

ตอนนี้ยายอู่หนองทำตะกร้าสานจากเส้นพลาสติกอยู่ ซึ่งยายอู่หนองเล่าว่าไปดูงานมาเพิ่ม แล้วซื้อตัวต้นแบบมาแกะ ยายอู่หนองเล่าไปก็พลางหัวเราะไป นอกจากของเหล่านี้แล้วไม่กล้าขายอู่หนองก็ทำ

เห็นชิ้นงานวางไว้เต็มบ้าน เลยนึกถามว่า ตกลงแล้วยายอู่หนองทำเล่นหรือทำขาย แกหัวเราะแล้วว่า “ทีแรกว่าจะเอาของไปขาย แต่เจ็บเท้าก็เลยไม่ได้ไป”

พอเหลือไปมองดูตะกร้าสานพลาสติกที่ยายอู่หนองแกะลายเอง ก็ชวนให้นี่ภรรยาที่คนมีวัยขนาดนี้ สามารถคิดแกะงานที่ซับซ้อนได้ นับว่าไม่ธรรมดาเลยจริงๆ ยิ่งเมื่อคิดถึงผลที่ได้รับแล้ว นอกจากตัวเงิน ก็เห็นจะเป็นเรื่องสุขภาพนี่แหละ ทั้งร่างกายและจิตใจ ว่าแล้วก็ขอให้ยายอู่หนองสานต่อของขวัญสาธิตเสียหน่อย...

ไม้กวาดดอกหญ้าบ้านท่าแม่

เดินทางออกมาไกลจากตัวตำบลน้อย ที่บ้านท่าแม่ หมู่ที่ 9 ว่ากันว่าที่นี่ขึ้นชื่อลือชาเรื่องไม้กวาดดอกหญ้า พื้นที่ของบ้านนี้มีที่นาอยู่เต็มพื้นที่ ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็ทำนา แต่หากมีเวลาว่างเมื่อไร พวกเขาจะนั่งทำไม้กวาดดอกหญ้างาน

ตีบ ไชยยง

ตีบ ไชยยง หรือตาตีบ ชายชราวัย 77 ปี ผู้ทำไม้กวาดมา 40 กว่าปี ยังนั่งอยู่ที่เพิงหน้าบ้านกับคูชีวิต อุปกรณ์มากมายวางกองไว้ให้หยิบใช้ ไม่ต้องบอกก็รู้ว่าตาตีบกำลังทำไม้กวาด ตาตีบเล่าให้ฟังว่า ตอนหนุ่มๆ ไปผจญภัยทำงานไกลถึงเมืองนอก โดยเป็นช่างไม้ที่ประเทศลิเบีย 1 ปี ซาอุดีอาระเบีย 1 ปี ต่อไม่นานนัก ตาตีบได้รับการตรวจพบโรคหัวใจที่นั่น จึงถูกส่งตัวกลับประเทศไทย เมื่อกลับมาบ้านก็ต้องหาอาชีพเลี้ยงตัว

“ตาเลยทำไม้กวาดเป็นอาชีพ แล้วก็มีทำนา เวลานั้นนาก็ทำนาไปด้วย บ้านตาทำนาปี โดยความรู้เรื่องทำไม้กวาดดอกหญ้านี้เป็นของชัย ลือชัย ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของตัวเอง” ตาตีบเล่า

ตั้งแต่นั้นตาตีบทำไม้กวาดดอกหญ้าในครอบครัว กระทั่งในปี 2549 ผู้ใหญ่บุญธรรม ลือชัย ได้หาเงินทุนมาให้ 20,000 บาท พร้อมแนะแนวทางรวมกลุ่ม 10 คน แต่กระนั้นส่วนใหญ่ยังแยกทำที่บ้านใครบ้านมัน หากมีออเดอร์เยอะ ตาตีบซึ่งเป็นประธานกลุ่มก็จะเรียกรวบรวมจากสมาชิก

วัสดุในการทำไม้กวาดอย่างต้นดอกหญ้า เส้นพลาสติกนั้นซื้อเอาจากอำเภอวังชิ้น

จังหวัดแพร่ โดยต้นดอกหญ้ากำหนดหนึ่ง (เส้นรอบวง 1 ฟุต) ราคา 47 บาท ขณะที่เส้นพลาสติกมัดด้าม ราคา만원ละ 400 บาท ม้วนหนึ่งหนัก 7 กิโลกรัม เมื่อได้มา ตาตีบบอกว่า ต้องเอามาตากแดด 3 แดด ให้แห้ง เพื่อป้องกันเชื้อรา จากนั้นนำมาแกะ แล้วเก็บไว้ในโกดังที่มีมิดชิดไม่ให้โดนฝุ่นเพราะจะดำ

ที่นี่ทำไม้กวาดแบบเดียว โดยมีความแตกต่างอย่างยี่ที่ตัวด้าม ซึ่งตาตีบใช้ต้นดอกหญ้ามามัดรวมกันเพื่อทำเป็นตัวด้าม

“ถ้าขายคัดตัวดอกหญ้าไว้ให้ ตาสามารถขึ้นรูปไม้กวาดได้ใน 40 นาที คนบ้านท่าแม่ล้ทำกันหลายบ้าน ถ้ายทอดให้ลูกหลาน เทศบาลเองก็สนใจ ชวนตาไปสอนทำไม้กวาดที่นั่นบ่อยครั้ง” ตาตีบเล่า

ราคาขายไม้กวาดดอกหญ้าบ้านท่าแม่ล้นั้น ตาตีบขายเป็นมัดๆ ละ 10 อัน ราคา 350 บาท ถ้าซื้อปลีกราคาอันละ 40 บาท สมาชิกทุกคนขายราคาเดียวกันหมด

ไม้กวาดตาตีบขึ้นชื่อลือชาว่าคุณภาพชั้นยอด ทำแขนไว้ไม่นานก็หมด บางคนไปทำงานต่างประเทศ กลับมาก็ต้องซื้อไม้กวาดที่นี่ เพราะใช้ดี ใช้ทน

ลืปากว่าไม่เท่าลองใช้เอง...

การศึกษา 'วิชาชีวิต'

Education

ความเจริญของเมืองเลนนำพบบริการสาธารณสุขเข้ามารวมกันอยู่ที่ตำบลล้อมแรด ไม่ว่าจะวัด โรงพยาบาล หน่วยราชการ สถานศึกษา ซึ่งล้วนแล้วแต่มีคุณภาพ สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง อย่างสถานศึกษาเอง ที่นี้มีรองรับตั้งแต่เด็กจนโต

เรื่องของวิชาการนั้นได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงาน
ที่คอยกำกับคุณภาพทางการศึกษาอยู่แล้ว แต่สิ่งที่ยื่นอกเหนือ
จากนั้น คือความรู้ที่ยื่นอกเหนือจากตำรา ซึ่งที่นี่มีความโดดเด่น
อย่างไร พลิกหาคำตอบที่หน้าถัดไป...

พุทธศาสน์บ้านเวียง

ปัญหาเรื่องเด็กติดเกมเริ่มเป็นที่รบกวนจิตใจของคนในชุมชน ทั้งยังมีปัญหาติดยาเสพติดด้วยส่วนหนึ่ง ผู้นำชุมชนผู้นำทางศาสนารวมถึงชาวบ้านจึงร่วมพูดคุยกันเพื่อหาหนทางในการรับมือ และเห็นพ้องต้องกันที่จะรวมเยาวชนเข้ามาโดยใช้สถาบันศาสนาเป็นเครื่องมือในการเยียวยาปัญหา พระปลัดชัยวัฒน์ จันทธัมโม จึงตั้งกลุ่มพุทธศาสน์บ้านเวียงขึ้นในปี 2545

ที่วัดเวียงแห่งนี้จึงเป็นที่รวมตัวของเด็กๆ ในทุกวันเสาร์ ซึ่งพระปลัดชัยวัฒน์ จันทธัมโม จะจัดกิจกรรมให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ โดยใช้พระพุทธศาสนาเป็นตัวขับเคลื่อน

กษามาศ เครือคำอ้าย แกนนำเด็กพุทธศาสน์บ้านเวียง เล่าว่า เพื่อนที่เข้าร่วมกลุ่มจะมารวมตัวกันทำกิจกรรมกันทุกวันเสาร์ ในเวลา 18.00 น. จะมีกิจกรรมไหว้พระ สวดมนต์ รวมถึงช่วยในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

“แต่ช่วงนี้ เราทำแค่วันเช้าพรรษา ทุกวันเสาร์ เพราะเด็กกำลังสอบ” กษามาศว่า

นอกเหนือจากเข้ามาที่วัดเวียง ในราวปี 2547 ได้เกิดกลุ่มเยาวชนมดงาน ซึ่งเป็นเยาวชนจิตอาสาคอยช่วยเหลืองานชุมชน เช่น งานศพ งานบุญที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเป็นการปลูกจิตสำนึกความเป็นจิตอาสาในตัวเด็กและเยาวชน รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นระหว่างพวกเขากับชุมชน โดยเวลามีงานแต่ละครั้ง เจ้าภาพจะต้องเป็นฝ่ายเชิญ เด็กๆ จึงไปช่วยได้

พ้อปีถัดมา (ปี 2548) ได้เกิดกลุ่มเยาวชนสืบสานดนตรีไทยพื้นเมือง ซึ่งเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทำกลุ่มเยาวชนพุทธศาสน์บ้านเวียงได้จัดตั้งขึ้น เพื่ออนุรักษ์และฝึกฝนดนตรีไทยพื้นเมืองให้กับเยาวชนที่สนใจได้มารวมตัวกันเล่นดนตรี

ขณะที่ ในปี 2556 ได้เริ่มมีการฝากออมทรัพย์เข้าบัญชีกลุ่ม เวลาญาติพี่น้องของสมาชิกเสียชีวิต ก็จะนำเงินส่วนนี้ไปช่วย รวมถึงเอาไว้จัดงานปีใหม่ และทุนการศึกษาตามที่พระปลัดชัยวัฒน์ จันทธัมโมพิจารณา

เด็กๆ กลุ่มพุทธศาสน์บ้านเวียงนี้จะสืบทอดต่อกันเป็นรุ่นๆ รุ่นหนึ่งมีราว 30 คน แล้วแต่ปี ตั้งแต่เริ่มต้นมาเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

เวลานี้กลุ่มของขามาศกำลังจะเป็นรุ่นพี่แล้ว ตอนนี้มีเด็กกลุ่มใหม่เข้ามา แต่ถึงจะไม่ได้มาร่วมกิจกรรมเช่นแต่ก่อน แต่เด็กทุกคนที่ผ่านการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธศาสน์บ้านเวียงก็ยังคงความเป็นพี่น้อง ความเป็นลูกศิษย์ไม่เปลี่ยนแปลง...

สวนรุกขชาติ พุทธศาสน์ปทุม

โรงเรียนเถินวิทยาเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และมีปวช.ด้วย สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนแห่งนี้ ปกคลุมด้วยร่มไม้สีเขียวจากพืชยืนต้นนานาพันธุ์ รวมไปถึงพืชประเภทอื่นๆ รวมกันแล้วกว่า 98 ชนิด ทุกต้นมีชื่อ ทั้งชื่อเรียกตามภาษาพื้นถิ่น และชื่อทางวิทยาศาสตร์ เป็นสวนรุกขชาติที่สมบูรณ์ ที่น่าสนใจก็คือเด็ก ๆ ที่นี้ต่างรู้ชื่อพันธุ์ไม้เหล่านี้

“เมื่อก่อนสอนหนังสือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเรื่องราวเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ ไปจนถึงพืชพันธุ์ธรรมชาติ ซึ่งเด็กๆ จะถามถึงเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ แต่เรากลับตอบไม่ได้ อย่างไม่รู้ ไม้เต็ง ไม้พยอม ทำให้เราคาใจ จึงเป็นที่มาให้เราเริ่มสำรวจพันธุ์ไม้ในโรงเรียน” **พานทอง เตชะพลี** ครูประจำโรงเรียนเถินวิทยาเล่าให้ฟัง

ประกอบกับในเวลานั้น (ปี 2546) มีโครงการสวนพฤกษศาสตร์พันธุ์พืชเข้ามา ทำให้เด็กครู ผู้ปกครอง เข้ามาช่วยกันสำรวจ มีการจัดทำทะเบียนพันธุ์ไม้ รวมชื่อทางวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อสามัญ เขียนบนป้ายติดกับต้นไม้

หลังจากดำเนินการมากกว่า 4 ปี ในปี 2550 ทางโครงการสวนพฤกษศาสตร์พันธุ์พืชเห็นว่า สวนของโรงเรียนเถินวิทยาทำเป็นระบบดี จึงให้สมาชิกโครงการจากตัวเมืองลำปางเข้ามาศึกษาดูงานที่โรงเรียนเถินวิทยา รวมถึงได้มีโอกาสนำเสนองานในวันพืชมงคล ถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่สวนจิตรลดา และพระองค์ได้พระราชทานป้ายสนองพระราชดำริ ที่สวนสัตว์เปิดเขาเขียว ในปี 2552

“ตอนนั้นเราสำรวจได้ 98 ชนิด โดยให้เด็กๆ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำหน้าที่ดูแลพันธุ์ไม้ แบ่งความรับผิดชอบออกเป็นเขต เราพยายามให้มีป้าย อย่างต้นไม้ด้านหน้าโรงเรียนจะมี

ครบหมด ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีโครงการให้ศึกษาวิจัยเชิงลึกมากขึ้น”
พานทองเล่า

โรงเรียนเดินวิทยามีต้นแก้ว หรือต้นพิกุล เป็นต้นไม้ประจำโรงเรียน โดยต้นแก้วนั้นเป็น
ชื่อทางเหนือ ต้นพิกุลเป็นชื่อทางภาคกลาง นอกจากนี้พันธุ์ไม้ที่โดดเด่นอีกก็มี ต้นกระแต้
ต้นรัง น้ำเต้าอินเดีย ซึ่งนอกจากศึกษาแล้ว ทางโรงเรียนยังแจกจ่ายพันธุ์ไม้ให้เด็กไปเพาะที่
บ้าน แจกวัด แจกชุมชน รวมถึงพาเด็กออกไปปลูกต้นไม้ที่สวนสาธารณะ

นอกจากนี้ ที่นี่ยังตั้งชื่ออาคารเรียนเป็นชื่อพันธุ์ไม้ อาทิ กาสะลองคำ, ราชพฤกษ์,
พิกุลกานต์, ศรีอินทนิษฐ์ เป็นต้น ซึ่งถ้าสนใจติดตามการทำงานของเด็กๆ ลองเข้าไปเยี่ยม
ชมได้ที่เฟซบุ๊ก ‘สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเดินวิทยา’

เวลานี้สวนพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนเดินวิทยานับเป็นศูนย์กลางของระดับภาค ยามที่มี
งานชุมชนสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ที่โรงเรียนเดินวิทยาก็เป็นผู้ประสานงานให้
เรียกว่าเป็นการอนุรักษ์ผ่านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความยั่งยืนให้กับชุมชน...

ศูนย์เด็กเล็กบ้านอุมลอง

เมื่อก่อนศูนย์เด็กเล็กบ้านอุมลองเป็นของพัฒนาชุมชน ก่อนโอนมาเป็นของเทศบาล ตำบลในปี 2546

“เมื่อก่อนอยู่หน้าวัดอุมลอง แต่เด็กของเราเยอะ ประกอบกับพื้นที่ขยายไม่ได้ จึงย้ายมาที่ปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตบ้านดอนทราย หมู่ที่ 13 โดยใช้อาคารหลังเก่าของโรงเรียนบ้านอุมลอง ไม่ต้องงงไป เพราะบ้านดอนทรายหมู่ที่ 13 แยกออกมาจากบ้านอุมลองหมู่ที่ 1 ชื่อเลยมีความสับสนนิดหน่อย” **กชพร คำมาวังค์** ครูผู้ดูแลศูนย์เด็กเล็กบ้านอุมลองเล่า

ปัจจุบันเทศบาลเมืองลี้มแรดมีศูนย์เด็กเล็กอยู่ในความดูแล 2 ที่ อีกที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านลี้มแรด โดยเด็กที่เข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็กนี้ต้องมีอายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ เข้ามาอยู่ที่นี่ปีต่อปี ก่อนย้ายไปเข้าชั้นอนุบาล 2 ที่โรงเรียนบ้านอุมลองต่อไป โดยจะสอดคล้องกับโปรแกรม CCIS (ระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่จะมียารายชื่อของเด็ก อายุ เด็กคนไหนเกินเกณฑ์ระบบจะฟ้อง

ศูนย์เด็กเล็กบ้านอุมลองมีเด็กเฉลี่ยปีละ 30 คน อย่างปีที่ผ่านมามี 32 คน ปีปัจจุบันมี 31 คน เพราะที่นี้ค่อนข้างเจริญ ผู้ปกครองมีทางเลือกเยอะ

“เราเน้นพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เสริมคุณธรรม จริยธรรม ผ่าน 4 สารการเรียนรู้ 6 กิจกรรมส่งเสริมทักษะ ซึ่งเป็นหลักสูตรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดย 4 สารการเรียนรู้ คือ 1) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่รอบตัว 3) เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว 4) สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ใน 4 สารการเรียนรู้นี้จะสอดแทรกเข้าไปใน 6 กิจกรรมการเรียนรู้ คือ 1) เคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นการร้องเพลงและเต้นออกก่าลังกาย ซึ่งจะทำในช่วงเช้า 2) เสริมประสบการณ์ คือการสอนให้ช่วยเหลือตนเอง อาทิ กิจวัตรประจำวันอย่างเข้าห้องน้ำ แต่งตัว เก็บที่นอน การทำสัญลักษณ์ที่ของใช้ประจำตัว 3) สร้างสรรค์ คือการสอนศิลปะ อาทิ วาดรูป ระบายสี พิมพ์สี 4) กิจกรรมเสรี คือให้เด็กๆ ได้เลือกเล่นภายในอาคารได้อย่างอิสระ มีหนังสือให้อ่านตามมุม มีของเล่นภายในศูนย์ฯ 5) กลางแจ้ง คือการให้เด็กไปเล่นเครื่องเล่นบริเวณลานด้านข้างศูนย์ฯ 6) เกมการศึกษา คือการเสริมทักษะผ่านเกม เช่น จับคู่ภาพเหมือน” กชพรเล่า

ศูนย์เด็กเล็กบ้านอุมลองเปิดเรียนราวต้นเดือนพฤษภาคม แล้วปิดกลางภาคเรียนหนึ่งสัปดาห์ในราวเดือนตุลาคม ปิดเทอมใหญ่ช่วงหลังสงกรานต์ถึงต้นพฤษภาคม

“เราเน้นสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทุกภาคเทอม เราเชิญประชุมปฐมนิเทศน์ ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ โดยเราจะพูดถึงเรื่องที่คุณปกครองต้องดูแลจากที่บ้าน เช่น เด็กป่วยเป็นไข้ ไม่สบายต้องรีบพาไปหาหมอ และต้องหยุดเรียน เพราะเด็กฯ ติดเชื้อกันง่าย แล้วก็เรื่องปากเรื่องฟัน ความสะอาดในการใช้ห้องน้ำ ที่สำคัญศูนย์ของเราไม่ให้เกิดกินขนมกรอบและขอความร่วมมือผู้ปกครองไม่ให้นำมา” กชพรแจง

ทางศูนย์ฯ ดูแลค่าใช้จ่ายให้ทุกอย่าง แต่ไม่มีรถรับส่งให้ ผู้ปกครองต้องมาส่งมารับด้วยตัวเอง เช้า 07.30 น. เด็กๆ เริ่มทยอยมากัน ส่วนเวลา 15.30 น. เป็นเวลาเลิกเรียน

“เด็กส่วนใหญ่ยังเล็กมาก ไม่ได้มาเรียนเพื่อเก่ง แต่มาเตรียมความพร้อม เรียนรู้สังคมทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน” กชพรทิ้งท้าย...

วัฒนธรรมดี...ชีวิตก็ดีตาม

Culture

ที่ตำบลล้อมแรดยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมเอาไว้ได้ดี ด้วยมีกลุ่มคนที่คอยเป็นตัวแทนทำหน้าที่นี้ส่งต่อภูมิปัญญากันรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้ยังมีวงดนตรีไทยร่วมสมัยที่เกิดจากความคิดดีๆ ของเด็กคนหนึ่งที่ยอยากมีวงดนตรีของตัวเอง จนเวลาผ่านไปเป็นสิบกว่าปี วงดนตรีวงนี้ก็ยังคงอยู่ สืบทอดความรู้ด้านดนตรีไทยให้กับเยาวชนในพื้นที่ต่อไป...

ดนตรีเพชรทำนอง

บ้านทำนอง หมู่ที่ 3 ตำบลล้อมแรดมีวงดนตรีร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงอยู่วงหนึ่ง ซึ่งเริ่มต้นจากความตั้งใจในวัยเด็กของ **นิธิภัทร ศรีวิชัย** โดยเขาเริ่มต้นฝึกฝนดนตรีไทยแต่ด้วยเยาว์ จนถึงวันนี้เขามีวงดนตรีของตัวเอง และยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งต่อความรู้ด้านดนตรีให้กับเยาวชนในตำบลล้อมแรดด้วย

“ผมเริ่มตั้งแต่ปี 2543 ชักชวนเพื่อนแถวบ้าน ซึ่งเป็นญาติๆ กันมารวมตัวกันเล่นดนตรีไทย 5 คน ตั้งเป็นวงดนตรีเพชรทำนอง บ้านทำนองมีเด็กๆ อยู่เยอะ แล้วเมื่อก่อนก็ไม่มียังเด็ก มีแต่วงผู้ใหญ่ 2 วง ช่วยฝึกฝนกันเองจนออกแสดงได้ในปี 2545 เราเริ่มจากเล่นสละล้อซอชิง ก่อนพัฒนามาเป็นเครื่องสายไทย ปีพาทย์ล้านนา”

จนเติบโตใหญ่ขึ้น นितिภัทรยังมุ่งในเส้นทางสายดนตรี โดยเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีที่เชียงใหม่ ขณะเดียวกันก็ยังสานต่อวงดนตรีเพชรทำนอง

“วงปัจจุบันมี 14 คน มีตัวยี่นที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ซึ่งเป็นวัยทำงานแล้ว 3 คน ที่เหลือผ่านเข้ามาแบบรุ่นต่อรุ่น ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 กระจุกกันไป ส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้ชายทั้งหมด จากวันแรกถึงวันนี้ ก็ผ่านมา 6 รุ่นแล้ว ส่วนใหญ่เพื่อนชวนกันมา หรือตามกันมาเองโดยสมัครใจ เด็กที่เข้ามาเรียน ใจต้องรัก มีความสนใจอยู่แล้ว บางคนมาต่อยอด โดนบังคับมาก็ไม่สำเร็จ” นितिภัทรเล่า

วงดนตรีเพชรทำนองรับงานแค้เสาร์ อาทิตย ส่วนวันธรรมดา รับช่วงเย็น เพราะส่วนใหญ่ยังเรียนหนังสือกันอยู่ ขณะที่นितिภัทรเองก็มีธุรกิจส่วนตัว

“เราซ้อมกันทุกวันเสาร์ ตั้งแต่ 13.00-18.00 น. อย่างน้อยเดือนหนึ่ง เราจะมีประมาณ 3 งาน เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน งานจะชุกหน่อย ที่วงเราอยู่นาน เพราะเราตรงไปตรงมา รับงานเท่าไร ลูกวงจะรับรู้ทั้งหมด เปิดซองพร้อมกันหลังงาน โดยแบ่งร้อยละ 30 เข้ากองกลาง เพื่อให้เป็นทุนในการดูแลรักษาเครื่องดนตรี ส่วนที่เหลือจะแบ่งเท่าๆ กันหมด เราให้ใจ เราไม่คาดหวังกำไร หรือความร่ำรวย งานหนึ่งมีตั้งแต่ 3,000-7,000 บาท แล้วแต่ระยะทาง แล้วแต่ว่าลูกค้าต้องการอะไรมากขนาดไหน” นิธิภัทรแจ้ง

นิธิภัทร เล่าอีกว่า ในร้อยงานที่วงรับ แปดสิบงานจะเป็นวงปี่พาทย์ ประกอบพิณสีพ ไซหว้า ครุฑ นานที่จะมีสะล้อซอซึง ซึ่งนิยมเล่นในงานขันโตก งานแต่ง งานขึ้นบ้านใหม่ โดยวงปี่พาทย์จะมีขนาดตั้งแต่ เล็ก กลาง ใหญ่ วงเล็กเครื่องห้า วงกลางเครื่องคู่ วงใหญ่จะพร้อมเครื่องเสียง ไฟ ซึ่งทางวงดนตรีเพชรทำนางจะตกแต่งเวทีให้ลูกค้าด้วย เสริมสรรพทุกกระบวนการ

วงดนตรีเพชรทำนางรับเล่นในพื้นที่ ต่างจังหวัดก็มีไป ทั้งกรุงเทพฯ ออยุธยา ชื่อเสียงไปไกล เพราะครั้งหนึ่งนิธิภัทรได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ รับถ้วยพระราชทานจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในปี 2553 ทั้งยังได้อัดซีดี และเป็นตัวแทนถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีพื้นบ้าน รวมถึงร่วมกับวงของโรงเรียนเถินวิทยา ออกรายการชิงช้าสวรรค์

“ทุกคนรู้จักวงเพชรทำนางในฐานะวงวัยรุ่น เราบรรเลงเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ผสมผสานกับเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เช่น คีย์บอร์ด อิเล็กโทน กีตาร์” นิธิภัทรทิ้งท้าย...

ชมรมผู้สูงอายุบ้านเหล่า

บ้านเหล่า หมู่ที่ 5 ถือเป็นชุมชนเก่าแก่ของตำบลล้อมแรด มีวัดเหล่าเป็นศูนย์กลางของชุมชนในชุมชน และที่นี่ก็เป็นที่ตั้งของชมรมผู้สูงอายุบ้านเหล่าด้วย **ประหยัด จุมปา** ประธานชมรมผู้สูงอายุบ้านเหล่า เล่าว่า ชมรมผู้สูงอายุนี้ทำกิจกรรมช่วยเหลือกันภายในกลุ่มผู้สูงอายุของตำบลล้อมแรด

“กลุ่มเรามีประธานมาแล้ว 5 คน ตั้งมานาน มีข้อบังคับกลุ่มชัดเจน เราเริ่มกันในวันที่ 2535 ดูแลกันเรื่องสุขภาพ ชักชวนกันออกกำลังกาย สมาชิกเจ็บป่วยออกไปเยี่ยม และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่น ยามเมื่อมีงานบุญประเพณี งานศพ ทางชมรมไม่รีรอที่จะออกไปช่วยงาน แต่เดิมออกไปช่วยไม่มีลายลักษณ์อักษร แต่ช่วงหลังถ้าขอให้ไปช่วย ต้องเซ็นกันเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อป้องกันปัญหา” ประหยัดเล่า

ในส่วนของคุณภาพ ทางชมรมมีการรวมตัวกันออกกำลังกาย โดยมีทั้งรำวงย้อนยุค รำกระบี่กระบอง และทุกวันอังคารทาง อสม. ของหมู่บ้านจะมีการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ

ทุกปีจะมีประชุมใหญ่ เพื่อเปิดรับสมาชิกใหม่ โดยต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอายุ โดยอายุ 45-59 ปี ได้รับการยกเว้น ถ้าอายุ 60 ปี เสีย 50 บาท อายุ 61 ปี เสีย 150 บาท อายุ 70 ปี เสีย 500 บาท

สาย สุขมิน ที่ปรึกษา เสริมว่า การเสียค่าธรรมเนียมนั้นเพิ่งเกิดขึ้น เนื่องจากว่าในปี 2556 ชมรมผู้สูงอายุบ้านเหล่าจัดตั้งชมรมฌาปนกิจขึ้น โดยรับคนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีสมาชิก 403 คน มีคณะกรรมการ แบ่งเป็น 4 เขตรับผิดชอบ เมื่อสมาชิกเสียชีวิต ตัวแทนแต่ละเขตจะเก็บเงินสมาชิกคนละ 20 บาทต่อศพ โดยเงินที่ได้ทางชมรมจะนำไปมอบให้กับญาติของผู้เสียชีวิต ก่อนมอบจะมีการหักร้อยละ 10 เข้าชมรม แล้วก็มีส่วนหนึ่งมอบให้กับคนเก็บเงินเล็กๆ น้อยๆ

สงคราม ลาดปะละ

ประยัต จุมปา

สาย สุขุมิน

นอกจากนี้ ชมรมผู้สูงอายุบ้านเหล่านี้ยังเป็นแกนนำสำคัญในการอนุรักษ์และสืบทอด ประเพณีวัฒนธรรมของตำบล **สงคราม ลาดปะละ** ประธานสภาวัฒนธรรมลุ่มแรด เล่าว่า ที่ตำบลได้อนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมให้อยู่คู่กับตำบล

“เรารักษาทุกประเพณีให้คงอยู่ ทั้งประเพณีแห่ข้าวถ้วยกล้วยโหน่ย ซึ่งเป็นงานบุญหา ถ้วยข้าววัด ทำขวัญพระแม่โพสพ หลังเก็บเกี่ยวเดือนมกราคม ทำบุญสงเคราะห์บ้านเดือน 5 ของทางเหนือ (กุมภาพันธ์) เพื่อขจัดปัดเป่า เสริมสิริมงคล โดยนิมนต์พระมาใส่บาตร มีเจดีย์ ทราย สร้างแพใส่ของควาหวาน ปั้นรูปสัตว์ต่างๆ แทนตัวคนในบ้านให้ครบจำนวน เอาใส่แพ ผูกด้ายขาวไปลอยน้ำ เดือนมีนาคมมีฟังเทศน์มหาชาติ และตานก้วยสลากเดือนกันยายน นิมนต์พระมาจากวัดต่างๆ มารับก้วยสลาก ทางบ้านจะเขียนเส้นสลากของตัวเอง อุทิศให้ ใครก็เขียนกำกับไว้ เอาเส้นมารวมกองกันจนมั่ว จากนั้นดูจำนวนพระสงฆ์ เอาไปหาสลากที่มี อยู่ แล้วชาวบ้านก็จะดูว่าสลากของตัวเองอยู่ที่พระรูปไหน ก็เอาของไปถวายพระรูปนั้น” สงครามเล่า

นอกจากนั้น ที่นี่ยังมีตึกลองปญาทุกวันโกน เพื่อเป็นสัญญาณว่ารุ่งขึ้นคือวันพระ เชิญ ชวนทุกบ้านมาทำบุญร่วมกัน ที่สำคัญ สิ่งที่บ่งบอกว่าที่บ้านเหล่านี้มีวัฒนธรรมเข้มแข็งขนาด ไหน ให้ลองดูในงานประเพณีลอยกระทง ขึ้นปีใหม่ สงกรานต์ เพราะที่นี่ชนะการประกวด ชุ่มประตู่ทุกเทศกาล...

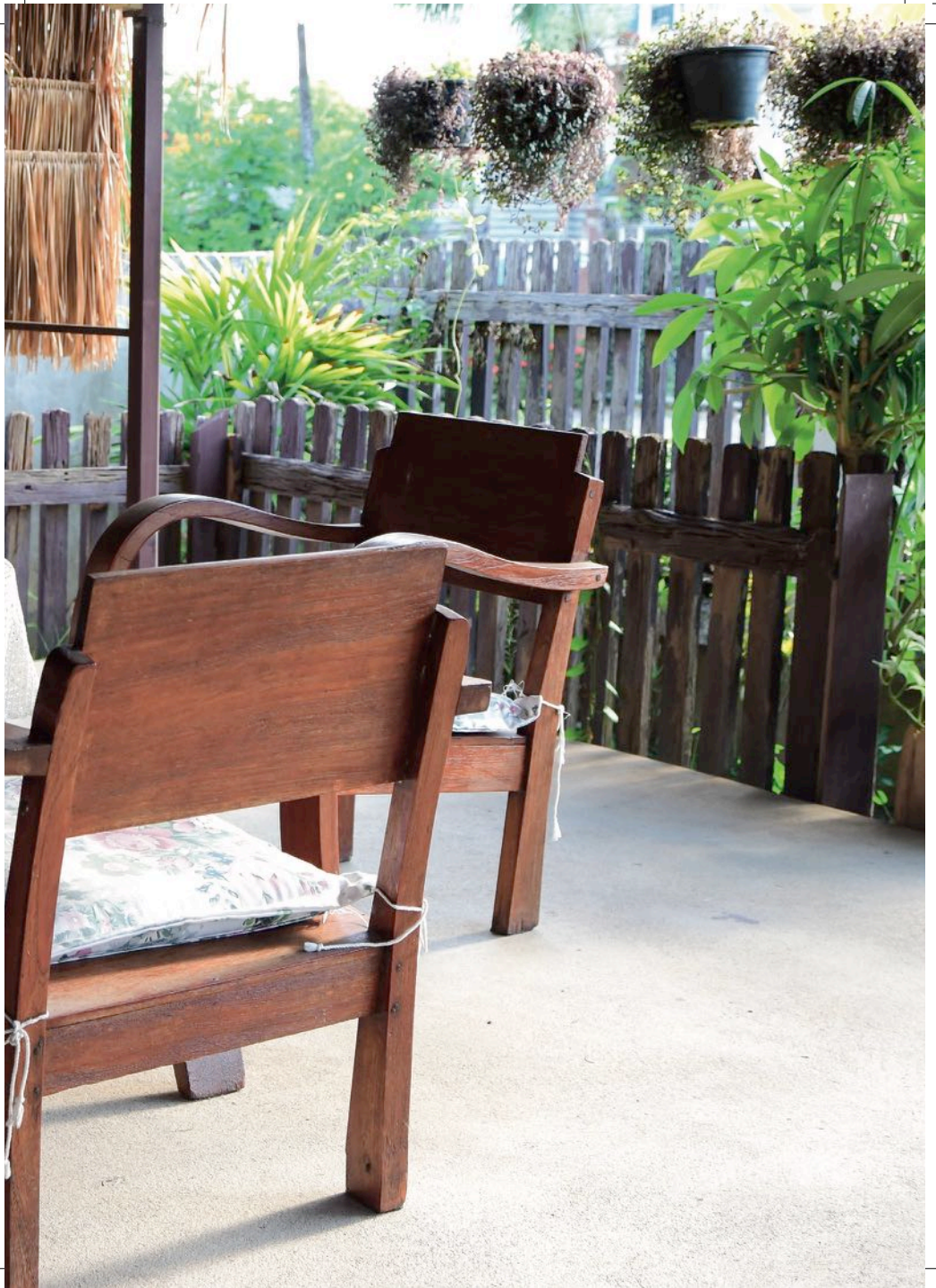
พักพ่อนหย่อนกาย

Stay

อำเภอเถินคือประตูสู่ล้านนา และตำบลล้อมแรดก็ตั้งอยู่ตรงศูนย์กลางของอำเภอเถิน มีพื้นที่ทั้งสองฝั่งของถนนพหลโยธิน จึงไม่ต้องห่วงเรื่องที่พักซึ่งมีมากมายตามรายทาง แต่หากอยากลองสัมผัสบรรยากาศแบบดั้งเดิม คงต้องลงมาพักที่โฮมสเตย์ของตำบลล้อมแรด ซึ่งเจ้าบ้านแต่ละที่ยินดีต้อนรับมิตรผู้มาเยือนด้วยอัตราค่าไม่ตรีประหนึ่งเป็นบุคคลในครอบครัวกันเลยทีเดียว...

ดวงกมล ธรรม

โฮมสเตย์ดวงกมล

บ้านของ ดวงกมล ธรรม อยู่ที่หมู่ที่ 1 บ้านอุ้มล่อง เป็นบ้านหนึ่งชั้นยกใต้ถุนสูง จัดห้องหับ เป็นสัดส่วน โดยเจ้าบ้านแบ่งห้องที่ได้รับการทำและตกแต่งอย่างดีตรงบริเวณใต้ถุนเป็นที่รับรอง

ห้องพักเป็นห้องพัสดุ สามารถนอนได้ 2-4 คน ที่นอนหมอนเปลี่ยนใหม่ทุกครั้ง แยกไปใครมาไม่ต้องห่วงเรื่องความสะอาด ห้องน้ำห้องทำอยู่ใกล้กัน เช่นเดียวกับห้องครัวที่เจ้าบ้านบริการอาหารเช้าก็อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

บรรยากาศรอบตัวบ้านค่อนข้างร่มรื่น โดยเฉพาะบริเวณใต้ถุนบ้าน สามารถนั่งเล่นได้ไม่ร้อนเกินไป ซึ่งดวงกมลเองก็นั่งทำงานฝีมือบริเวณนี้เสมอ

แม้จะไม่เหมือนโรงแรมห้าดาว แต่โฮมสเตย์ที่นี่ก็อบอุ่น อยู่สบายไม่แพ้กัน ของแบบนี้ต้องมาลองพิสูจน์...

บานเย็น แก้วคนตรง

โฮมสเตย์บานเย็น

โฮมสเตย์หลังนี้ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 บ้านเหล่า ซึ่งอยู่ใกล้กับวัดเหล่าหลวง เป็นบ้านของ **บานเย็น แก้วคนตรง** เจ้าบ้านที่ยินดีต้อนรับแขกผู้มาเยือนด้วยอัธยาศัยไมตรี

บ้านของบานเย็นเป็นบ้านสองชั้น แปลกตาที่เห็นบันไดขึ้นชั้นสองอยู่ทางด้านหน้า ภายในบริเวณบ้านร่มรื่นด้วยไม้ใหญ่ รวมไปถึงต้นไม้ประดับต้นเล็กต้นน้อยที่เจ้าบ้านนำมาจัดแต่งให้ความร่มรื่น ชานพักด้านล่างสามารถนั่งเล่นหลบร้อนได้

บานเย็นเปิดบ้านให้แขกพักชั้นบน มีเตียงมีมุ้งพร้อม ด้วยที่นี่เน้นการถ่ายเท หน้าต่างแต่ละบานเปิดโล่งเพื่อรับลมยามค่ำคืน และระบายความร้อน

บานเย็นดูแลแขกตั้งแต่เข้าพัก รวมไปถึงจนถึงอาหารเช้าที่เจ้าตัวจัดสรรให้ด้วยตัวเอง และถ้าเป็นหน้ามะยงชิด แขกผู้มาพักก็จะได้รับประทานมะยงชิดต้นใหญ่ที่ตั้งให้ร่วมเงาอยู่ทางด้านหน้าตัวบ้านด้วย...

โฮมสเตย์จิรโรจน์

บ้านของจิรโรจน์ โชติพงษ์วิวัฒน์ ตั้งอยู่ที่บ้านดอนไชย หมู่ที่ 7 โดยอยู่อีกฝั่งถนนพหลโยธิน ที่มุ่งหน้าเข้ากรุงเทพฯ ซึ่งจิรโรจน์เล่าว่า เขาถือเป็นผู้บุกเบิกในการสร้างที่อยู่อาศัยฝั่งนี้

จิรโรจน์ทำบ้านพักให้เช่า และแบ่งพื้นที่ในบ้านทำเป็นโฮมสเตย์ โดยใช้ห้องบริเวณชั้นหนึ่งที่อยู่ทางด้านหลังบ้าน ดัดแปลงเป็นห้องพัก ติดเครื่องปรับอากาศเรียบร้อย

ปกติแล้ว ภรรยาของจิรโรจน์จะอยู่กับลูกชายที่กรุงเทพฯ แต่ถ้าหากมีแขกเข้าพักจำนวนมาก ก็จะมีบุตรตรงขึ้นมาช่วยรับมืออีกแรง โดยบรรยากาศของที่นี่เน้นความร่มรื่น เรียบง่าย ให้บรรยากาศแบบครอบครัว และนอกจากไม้ยืนต้นนานาพันธุ์แล้ว ครอบครัวของจิรโรจน์ ยังดัดแปลงพื้นที่ด้านหลังนี้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมด้วย

แม้ว่าจะอยู่ริมถนนพหลโยธิน แต่ไม่ต้องคำนึงถึงเสียงรถราบนท้องถนน เพราะว่าบ้านพักอยู่ห่างจากถนนพอสมควร อีกอย่างด้วยการต้อนรับอย่างอบอุ่นของเจ้าบ้าน เชื่อว่าแขกที่มาพักคงหลับสบายเป็นแน่แท้...

อาจารย์วิทยา ศรียุทธนา

โฮมสเตย์วิทยา

บ้านของ**อาจารย์วิทยา ศรียุทธนา** เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ไม้ประดับที่ขึ้นชื่อ ที่สำคัญยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ‘สับปะรดสี’ ซึ่งเจ้าบ้านบอกว่าเพาะเอาไว้ดูเล่น

บ้านของวิทยาเป็นบ้านไม้ทรงไทยร่วมสมัย บริเวณบ้านกว้างขวาง ได้รับการตกแต่งสไตล์รีสอร์ท จัดเป็นโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐาน บรรยากาศรอบบ้านแลดูเป็นระเบียบเรียบร้อย โดดเด่นด้วยสีส้มของไม้ประดับนานาชนิด

เจ้าบ้านเปิดห้องชั้นบนให้แขกเข้าพัก ภายในห้องตกแต่งแบบเรียบง่าย เน้นอากาศถ่ายเท ห้องโล่งโปร่งสบาย ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ จัดเป็นระเบียบ มีความลงตัว น่าเอนพักผ่อนเป็นอย่างยิ่ง...

อาหารการกิน

Where to eat

ก้าวเข้าสู่สู่ล้านนาขนาดนี้ ก็ต้องลิ้มลองอาหารพื้นเมืองกันสักหน่อย ขอบอกเลยว่าที่นี่มีร้านอาหารเมืองที่รสชาติดี สอดรับกับบรรยากาศสบายๆ ภายใต้ชายคาบ้านหลังเดิมที่ได้รับการตกแต่งร่วมสมัย นอกจากนี้ยังพาไปลองลิ้มชิมข้าวซอยร้านเก่าแก่ที่อยู่คู่กับล้อมแถมมานานกว่า 35 ปี เปิดขายในบ้านหลังเก่าตั้งแต่บรรพบุรุษ บรรยากาศนั้นอุ่นอวลไม่แพ้กับรสชาติของข้าวซอยเลย

แหวกแนวมาปิดท้ายที่ร้านก๋วยเตี๋ยวยายสม ร้านเก่ารสชาติเก่า ยายสมขายมาตั้งแต่ยังเป็นสาว จนวันนี้ยายสมอายุ 77 ปีแล้ว ก็ยังขายอยู่ และยังขายดีไม่เปลี่ยนแปลง...

สุภา ซัยลังกา

ฮอมครัวเมือง

เลียบเคียงไปตามถนนของบ้านหมู่ที่ 3 ซึ่งคู่ขนานไปกับแม่น้ำวังนี้ มีบ้านทรงเก่าที่ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ให้ร่วมสมัย โดดเด่นด้วยสีเหลืองของตัวบ้าน เสริมความวิจิตรด้วยสีของไม้จากองค์ประกอบที่หลากหลาย เจ้าของเนรมิตให้เป็นร้านอาหารเมืองที่ยังคงกลิ่นรสจัดเจนเปี่ยมด้วยจิตวิญญาณของอาหารเมืองเหนืออย่างแท้จริง

สุภา ซัยลังกา เป็นเจ้าของร้าน ซึ่งครั้งหนึ่งก็มีชีวิตเหมือนกับคนจำนวนมากที่เดินทางเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อทำงาน จนเวลาล่วงเลยให้หวนกลับมาอยู่บ้าน ในความคิดอยากทำธุรกิจร้านอาหาร ประจวบมีบ้านหลังเดิมของคุณย่า จึงจับแปลงโฉมเป็นอย่างที่เห็น ดำเนินธุรกิจของครอบครัว

ฮอมครัวเมืองเป็นร้านที่มีรสนิยม เด่นด้วยความคิดสร้างสรรค์ในการทำร้าน ไม่ว่าจะด้วยลักษณะกายภาพอันต้องตาต้องใจ ขณะเดียวกันก็ไม่ลืมหัวใจจิตหัวใจในการบริการ ทานที่ที่ลงนั่งที่โต๊ะ พนักงานจะนำน้ำอัญชันมาเสิร์ฟให้ที่โต๊ะเพื่อเป็นการต้อนรับ ก่อนจากไปและกลับมาต้อนรับ

เมนูอาหารส่วนใหญ่เน้นที่อาหารเมือง ทั้งแกงแค แกงฮังเล แกงอ่อมเอ็นน่องวัว น้ำพริก อ่อง น้ำพริกหนุ่ม ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีอาหารร่วมสมัยทั้งฟลาคัง หมูมะนาว น่องลายนึ่งกิน กับน้ำพริกข่า ฯลฯ ทั้งยังมีบริการอาหารจานเดียวด้วย

อาหารแต่ละจานโดดเด่นด้วยการนำเสนออย่างสร้างสรรค์ ทียบประยุกต์เอาวัสดุพื้นบ้าน อย่างใบตอง จักสานมาประดับตกแต่งบนจานได้อย่างลงตัว ส่วนรสชาตินั้นเข้มข้นกว่า อาหารเมืองตอนบน มีความจัดจ้านกว่า

ร้านเปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่ช่วงสายเรื่อยไปจนถึงมืดค่ำ วันใดร้านหยุดจะประกาศให้ทราบผ่านเฟซบุ๊ก ‘อ่อมครัวเมือง’ ใครสนใจเข้าไปติดตามกันได้ หรือเพื่อความมั่นใจสามารถโทรไปที่ร้าน 054-291-324 และ 089-058-8263

ใครผ่านมาทางถิ่นอย่าลืมหวะเข้ามาลิ้มชิมรสอาหารเมืองร่วมสมัยได้ที่อ่อมครัวเมือง รู้กันแล้วนะ...

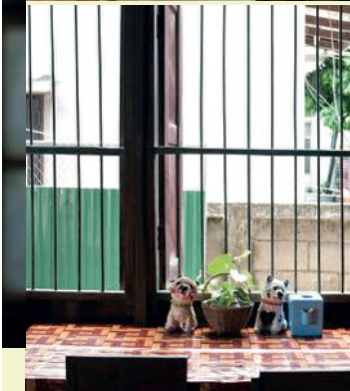
ข้าวซอยป่าแดง

คนตำบลล้อมแรดทุกคนรู้จักร้านข้าวซอยป่าแดง นี่ไม่ใช่คำกล่าวที่เกินจริงแต่อย่างใด ด้วยรสชาติ ด้วยความคุ้นเคย ทำให้ข้าวซอยป่าแดงเป็นที่ติดอกติดใจใครต่อใครหลายคน

กาญจนา พูนสกุล หรือป่าแดง ที่ใครต่อใครรู้จักกัน เปิดขายมา 35 ปีแล้ว โดยป่าแดง ย้อนความให้ฟังว่า ตั้งแต่เมื่อนั้นคุณแม่เปิดร้านขายข้าวแกง ส่วนตัวเองนั้นมีโอกาสเรียนวิทยาลัยอาชีวะที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาด้านอาหาร งานบ้านงานเรือน หลังจากเรียนจบก็ได้ออกรับราชการ และเริ่มขายอาหาร

เมนูตั้งเดิมก็คือข้าวซอย และก๋วยเตี๋ยว แต่ข้าวซอยจะโดดเด่นมากกว่า โดยป่าแดงมีสูตรลับของตัวเอง แต่กระนั้นก็พลิกแพลงไปเรื่อยเพื่อให้รสชาติของข้าวซอยอร่อยยิ่งขึ้น ซึ่งป่าแดงไม่เคยปิดกั้นเสียงสะท้อนจากลูกค้า นั่นจึงทำให้ข้าวซอยป่าแดงอยู่ยั่งยืนงมาจนถึงทุกวันนี้

ข้าวซอยมีทั้งเนื้อไก่ และเนื้อวัว ราคบนบะหมี่เส้นใหญ่เป็นเอกลักษณ์ เสิร์ฟพร้อมหมี่กรอบ พริกป่นทำเอง รสชาติข้าวซอยของป่าแดงไม่จัดจ้านเกินไปนัก กลมกล่อมอย่างพอดี พอดีไม่เลี่ยน สามารถกิน ‘เปิ้ล’ ได้สบาย

ช่วงหลังป่าแดงเพิ่มเมนูราดหน้า สุกี้ ข้าวหมูแดงเข้ามา โดยได้ลูกสาวที่เรียนจบคหกรรม เข้ามาช่วยเต็มตัว และแม้ว่าพี่ชายของป่าแดงได้ชวนไปเปิดร้านที่กรุงเทพฯ แต่ป่าแดงกลับเลือกที่จะอยู่บ้านเกิด ไม่ต้องเสียค่าเช่า ไม่ต้องไปเริ่มต้นใหม่ และไม่ต้องเผชิญกับความวุ่นวาย

พูดถึงบ้านเกิดนั้น บ้านที่ป่าแดงอยู่นั้นเป็นบ้านเก่าตั้งแต่บรรพบุรุษ มีกลิ่นอายขิมขลุ่ยอันเป็นเอกลักษณ์ เหมือนข้ามเวลากลับไปสู่อดีต กี่วไปนั้น

ร้านข้าวซอยป่าแดงเปิดทุกวัน ตั้งแต่ 08.00-14.00 น. มาลองลิ้มชิมรสข้าวซอยที่อยู่คู่ตำบลล่อมแรมมาอย่างยาวนานกันดู แล้วคุณจะตั้งใจ...

ก๋วยเตี๋ยวยายสม

ก๋วยเตี๋ยวยายสมเป็นอีกร้านหนึ่งในตำบลล้อมแรดที่ไม่มีใครไม่รู้จัก ด้วยนี่เป็นร้านที่เปิดมานานจนจำเลขปีที่แน่นอนไม่ได้ แต่นั่นก็เป็นเพียงประเด็นรองเท่านั้น เพราะที่ก๋วยเตี๋ยวยายสมอยู่มานานขนาดนี้ ย่อมต้องมีดีกว่านั้นเป็นแน่

พี่อวยศรี ธรรมชัยตา หรือ **ยายสม** เล่าว่า เปิดร้านขายก๋วยเตี๋ยวที่บ้านมาตั้งแต่ยังเป็นสาว จนวันนี้ยายสมอายุ 72 ปีแล้ว ก็ยังขายอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง

ก๋วยเตี๋ยวยายสมเป็นก๋วยเตี๋ยวหมูโบราณ มีเครื่องใน หมูสับ ลูกชิ้น หมูแดง โดยยายสมจะตื่นตั้งแต่เช้ามีดเพื่อตักน้ำซุปรจากกระดูกหมู รวมถึงเจียวน้ำมันกระเทียมใส่กากหมู ซึ่งยายสมทำใหม่ทุกวัน วันละ 4 กิโลกรัม นั่นจึงทำให้ก๋วยเตี๋ยวน้ำโดดเด่นด้วยซุปร และก๋วยเตี๋ยวแห้งก็มีน้ำมันกระเทียมพร้อมกากหมูเป็นตัวชูโรง

นอกจากนี้ยายสมยังมีพริกน้ำส้มสูตรเด็ดของยายสม ซึ่งปรุงจากพริกแห้ง หอม ข่า กระเทียมที่นำไปต้มรวมกัน แล้วนำมาตำจนละเอียด ผสมเข้ากับน้ำส้มสายชู เพิ่มรสชาติอันจัดจ้าน

วันนี้ยายสมทำกายเดียวกับลูกสาว และมีเพื่อนบ้านคนหนึ่งมาช่วย ร้านยายสมคนมาแน่นร้านทุกวัน อายากรับประทานแบบไม่ต้องรอให้มาเข้าหน่วย หากมาช่วงสายไปจนเที่ยงคนจะแน่นร้าน ครั้นมาสายเกินไปเครื่ององค์ก็หมด พาให้เสียอรรถรสกันไป

ถามคนพื้นถิ่นที่นี่ จึงรู้ว่าลูกหลานตำบลล้อมแรดติดรสชาติก็่วยเตี้ยยายสม ขนาดที่ว่ามีโอกาสกลับมาบ้านต้องกิน แถมซื้อแยกเครื่องแยกน้ำกลับไปยังถิ่นฐานอีกคนละสามสี่ถุง ยืนยันการันตีขนาดนี้ มาเถอะ ยายสมเปิดทุกวัน...

148 Coffee House

ในช่วงบ่ายที่แดดร้อนขนาดนี้ การได้เครื่องดื่มเย็นๆ สักแก้วหนึ่งก็ถือเป็นรางวัลชั้นเลิศให้ชีวิตแล้ว

ด้านหน้าของตัวบ้านเลขที่ 148 บ้านสบคือ หมู่ที่ 10 เป็นร้านเสื้อผ้า ที่ปรับเอาบ้านที่อยู่อาศัยมาทำร้าน ตกแต่งด้วยสไตล์ร่วมสมัย เดิมแต่งผ่านไอเดียสร้างสรรค์ของ **จากรุวรรณ สุริยมณี** เจ้าของบ้าน เจ้าของร้าน พนักงาน เป็นทุกอย่างในคนเดียว

ด้านข้างของร้าน หรือสามารถเดินผ่านประตูรั้วเข้าไป จากรุวรรณตั้งเป็นบาร์กาแฟ ตั้งชื่อว่า 148 Coffee House

ภายในบริเวณบ้านดัดแปลงทำเป็นที่นั่งสำหรับคอกาแฟทั้งหลาย ผ่านความคิดสร้างสรรค์ที่ผลลัพธ์ออกมาสอดรับลงตัวกับบรรยากาศร่มรื่นของบ้าน โดยจากรุวรรณหยิบจับของที่ไม่ใช้แล้วมาทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ เติมใส่ลูกเล่นอย่างสนุกมือ จนคนที่ผ่านเข้ามารู้สึกสนุกตากับการมองไอเดียน่ารักๆ ของเจ้าของ

ส่วนกาแฟก็รสชาติดี ยังมีบรรยากาศดีๆ ชับกล่อมด้วยแล้ว รางวัลชั้นนี้ก็ยิ่งจะกลายเป็นความสุขของชีวิตในวันนั้นไปโดยปริยาย...

จากรูธรรม สุวิมล

เที่ยวชมยามเย็น

Sightseeing

อำเภอเงินมีที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติกระจายตัวอยู่ในอำเภอ แต่กับตำบลล้อมแรด ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางความเจริญของอำเภอเงินแห่งนี้ ธรรมชาติอาจไม่ใช่จุดเด่น หากแต่มีเรื่องราวของวัฒนธรรมให้เยี่ยมชม และเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน...

วัดล้อมแรด

“วัดล้อมแรดเป็นวัดเก่าแก่ ตั้งขึ้นในรัชกาลที่ 3 แต่ตามหลักฐานที่มีอยู่ เป็นที่เชื่อกันว่า มีอยู่ตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวีแล้ว” ผู้ใหญ่วรพงษ์ ราชปักษ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 บ้านล้อมแรด เล่าขณะพาเดินชมวัดล้อมแรดแห่งนี้

วัดล้อมแรดถือเป็นศูนย์รวมของอำเภอเถิน ในยามที่มีการประชุมคณะสงฆ์ วัฒนธรรม ตำบลจะมารวมตัวกันที่นี่ ด้วยพระครูประจักษ์ธรรมานันทน์ เจ้าอาวาสวัดล้อมแรดเป็นเจ้าคณะตำบลด้วย จึงเป็นศูนย์รวมของหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ใครผ่านไปมาก็ต้องกราบไหว้ เพื่อเป็นสิริมงคล

ที่นี่มีประตูลงขันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเพิ่งได้รับการบูรณะใหม่เมื่อปีที่ผ่านมา (2557) โดยประตูลงขันที่ว่านี้ ตามความเชื่อว่าเป็นประตูแห่งชัยชนะ ถ้าหากเดินลอดประตูลงขัน 3 ครั้ง จะถือเป็นมงคลแก่ชีวิต คิดกระทำความดีจักประสบผลสำเร็จ

เวลานี้ที่วัดล้อมแรดมีพระสงฆ์จำวัดราว 10 รูป สามเณร 40 รูป นอกจากนี้ภายในรั้วของวัดยังมีโรงเรียนศรีสุนทรสิลวิสุทธิ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนการกุศลของวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีเจ้าอาวาสเป็นผู้จัดการ...

วัดเหล่าหลวง

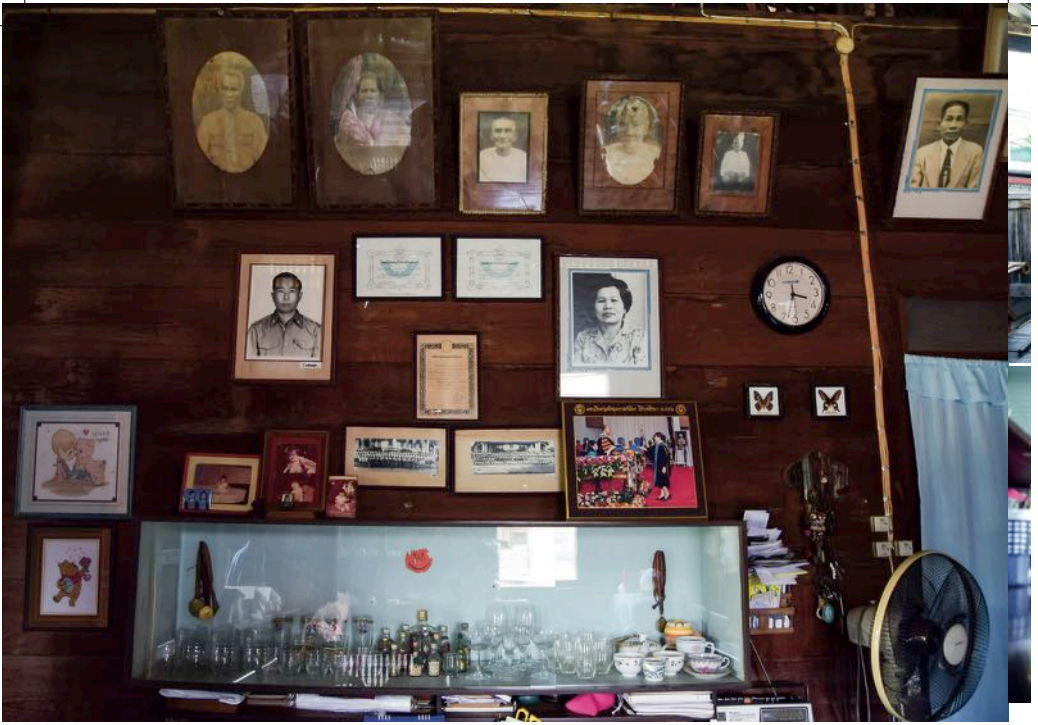
บ้านเหล่า หมู่ที่ 5 ถือเป็นชุมชนเก่าแก่ของตำบลล่อมแรด ที่นี้มีประวัติความเป็นมายาวนาน ซึ่งแน่นอนว่าศูนย์กลางอยู่ที่วัด และที่บ้านเหล่านี้อีก ยังเคยเป็นที่อยู่อาศัยของ **พระสถลเดินบุรินทร์** (หนานมหาชัย สุริยะมณี) นายอำเภอคนแรกของเมืองเดินด้วย

สงคราม ลาดปะละ ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลล่อมแรด เล่าให้ฟังขณะเดินชมวัดเหล่าหลวงว่า วัดแห่งนี้เป็นวัดแรกของหมู่บ้าน มีพระสงฆ์จำวัดจำนวนมาก ต่อมาหมู่บ้านขยาย ชาวบ้านที่อยู่ตอนท้ายของหมู่บ้านจึงไปตั้งวัดใหม่ คือวัดเหล่าน้อย

ตามหลักฐาน วัดเหล่าหลวงสร้างเมื่อปี 2200 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อปี 2250 ที่วัดเหล่าหลวงมีวิหารทรงหอธรรม ทรงเดียวกับหอคำหลวง เป็นศิลปะแบบล้านนา เสาไม้สักกลวงลักษณะปิดทองสวยงาม

ที่นี่โดดเด่นเรื่องวัฒนธรรมประเพณีของตำบล หรือของอำเภอก็ดำได้ โดยเป็นที่อาศัยของผู้อาวุโส ปราชญ์ผู้สืบทอดภูมิปัญญาทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งคอยขับเคลื่อนประเพณีอันดีงามให้คงอยู่คู่ตำบลสืบไป...

บ้านโบราณ

บ้านโบราณแห่งนี้ เป็นบ้านของลูกสาวพระสถลเดินบุรินทร์ ตั้งอยู่ริมถนนเดินบุรี ซึ่งอยู่มานับเวลาได้เกือบศตวรรษแล้ว ลูกหลานของพระสถลเดินบุรินทร์ยังคงเก็บไว้เป็นสมบัติของครอบครัว แม้จะดูทรุดโทรมไปบ้าง หากแต่ยังคงโครงสร้างเดิมๆ ไว้ เป็นมรดกทางสถาปัตยกรรมให้กับคนรุ่นหลังได้ศึกษา

ความสำคัญของพระสถลเดินบุรินทร์ คือการเป็นนายอำเภอคนแรกของอำเภอเดิน ซึ่งต้องสืบประวัติย้อนไปกว่าร้อยปีในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองราชการ ในราวปี 2447 จากหัวเมืองมาเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาล อำเภอ จังหวัด ทางราชการจึงแต่งตั้งให้ ‘รองอำมาตย์เอกพระสถลเดินบุรินทร์’ มาดำรงตำแหน่งนายอำเภอเดินคนแรก

พระสถลเดินบุรินทร์ เดิมมีชื่อว่า นายมหาชัย สุริยะมณี เกิดเมื่อปี 2399 ในสมัยนั้นนายอำเภอคนแรกของเดินได้นั่งเกวียนตรวจราชการ พร้อม ‘ดาบสกีรรัชย์’ ซึ่งได้รับพระราชทานมา เป็นดาบประจำตำแหน่ง โดยเกวียนและดาบนั้นได้เป็นสมบัติตกทอดสู่หมู่บ้าน ปัจจุบันตั้งแสดงอยู่ที่วัดเหล่าหลวง

ปกติบ้านโบราณไม่ได้เปิดรับนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่โอกาสดี วันที่ไปเยี่ยมชม ลูกหลานของพระสถลเดินบุรินทร์อยู่ที่บ้าน และเชิญให้เข้าชมภายในตัวบ้าน ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ซึ่งมีปัญหาหน้าท่วมบ่อยครั้ง

อาจไม่มากมายอะไร แต่คงเพียงพอที่จะฉายภาพบรรยากาศของวันวานให้ได้เห็นกัน ไม่นานก็น้อย...

ติดต่อ

Contact

สำนักงานเทศบาลเมืองล้อมแรด

ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

รหัสไปรษณีย์ : 52160

โทรศัพท์ : 0-5429-1520

เว็บไซต์ : www.lomrad.com

